

MURASZOMBAT ÉS VIDÉKE

A „Vendvidéki Magyar Közművelődési Egyesület“ hivatalos közlönye.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre 6 kor., fél évre 3 kor., egyes szám 20 fillér.
Előfizetési pénzek és reklamációk
BALKÁNYI ERNŐ könyvnyomdájába küldendők.

Felelős szerkesztő: Dr. CZIFRÁK JÁNOS.

Kiadó:

A Vendvidéki Magyar Közművelődési Egyesület.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Kéziratok, levelek s egyéb szerkesztőségi közlemények
lap szerkesztőségébe küldendők.

Hirdetési díj: 3 hasábos petitior egyszeri hirdetésnél 30
fillér, többszöri hirdetésnél soronként 12 fillér.
Nyiltér sora 50 fill.

M. N. KOZÉDŐ KÖNYVTÁR
Hírlapkönyvtár
Növendékszám
1910. é. 888. sz.

Huszonöt év.

Lapunk, a „Muraszombat és Vidéke“ mai számával huszonhatodik évfolyamába lépett s ezzel negyedszázados pályafutása ért véget.

Egy negyedszázados szépen eltöltött pályafutás után büszkén tekinthet vissza az elmúlt 25 esztendőre, mert kötelességét hiven teljesítette. Önzetlenül szolgálta azt a nagy célt, amelyért huszonöt évvel ezelőtt lelkes hazafiak megalapították: a magyarság előbbre vitelét és a járás és városunk közügyeinek felkarolását, támogatását.

Vármegyénknek ezen a földszigetén, melyet tótságnak nevez a közhasználat, nem magyar ajku nép lakik. A nyelvbeli különbség azonban még nem tette volna oly veszélyeztetetté ezt a helyet, mint az a körülmény, hogy e földsziget szinte hermetice volt elzárva egész a legujabb időkig a magyarságtól. Ez az elszigetelés tette irlokolttá, hogy az ide szorult magyar értelmiség, fokozottabb erővel igyekezett a magyarság ügyét előrevinni. E nemes törekvés szülte a „Muraszombat és Vidékét.“

Egy negyedszázaddal ezelőtt 1884 év késő őszen fogant meg a gondolat lelkes honfiak mélyen érző lelkében, és csakhamar testet is öntött.

És ha végig lapozzuk a huszonöt évfolyam elsárgult lapjait, a porlepte ujság minden betűjéből a lángoló hazaszeretet és a járás közügyei iránt való őszinte lelkesedés sugárzik ki. Voltak e lapnak nehéz napjai, küzdelmes évei, amidőn vagy csatasorban kellett állnia s ekkor az elsők között küzdött az írott szó hatalmas fegyverével, vagy az apathikus közöny ölte életét. De létjogosultságának nagy eszméje akkor is tartotta benne a lelket s védelmezte amikor támadták.

A magyarságnak itt ez exponált vidékén, a haza határán organumra szüksége volt, van és lesz mindenkoron. A közvélemény ébren tartása, s az a biztosíték, amely a sajtó nyilvánosságában van, a szabadelvű haladás első feltétele. Ezt a célt huszonöt éven át hiven szolgálta e lap.

És e nevezetes évforduló alkalmával, mi, akiknek az a szerencse jutott, hogy ép most tartjuk kezünkben e lapok irányításának kormányrudját, hálattal szívevel fordulunk elődeink nevében is lapunk közönségéhez és ahhoz a társadalomhoz, amely a „Muraszombat és Vidéke“ existenciáját biztosította. Magyaros őszinteséggel köszönjük a támogatást és ezt kérjük a jövőben is.

Kérjük, de nem ingyen! Azon szent fogadalom ellenében, hogy ez a lap mindig törhetetlen hive lesz a magyarság eszméjének s bármi viharok közepette is erős kézzel és magasan lobogtatva fogja tartani azt a zászlót, amelyre a magyarság nagy és szent ideálja van írva. Szentül fogadjuk, hogy miként a multban is, hű szószólója leszünk városunk és járásunk minden közügyének s csekély tehetségünk minden erejével a köz javán fogunk munkálkodni.

És ez az ígretünk legyen a negyedszázados mult zárköve s egyben azon alap, amelyen e lap megindul az ötven éves pályafutás felé.

A magyarok hatalmas Istene áldja meg e sokat szenvedett hazát és örökös szelleme lebegjen felettünk, segítse elő szűkebb honunknak, e járásnak boldogulását.

Dr. Czifrák János.

25 éves

„Muraszombat és Vidéke“ története.

A muraszombati járás intelligenciájának kezdettől fogva az volt a vezérméje, hogy e nemzetiség lakta vidéken a magyarosítást fölé feltehetőleg terjeszse. Ennek az intelligenciának a szóbeli és nyelvi zöme mindig a járás központja, Muraszombatra esett. Lelkes férfiak gardája állt itt e városkában, az ország határszélén, akiknek működését mindig a nemzeti törekvések irányították.

A magyar sajtó organuma létesítésének gondolata a Délvamoszei takarékpénztár vezérfelügyelők s az ezekkel szoros barátságban élő más hazafiainak agyában fogant meg. Gróf Bathányi Zsigmond, Kovács Károly, Olajos Sándor, Pintér Miklós, Agusztich Pongrác, Agusztich Antal, Horváth György és Takáts R. István alkották e társaság vezetőit, amely a Délvamoszei takarékpénztár helyiségében, a mai Szelechi-féle házban folytatott igen gyakran élénk eszmecsereit egy lap alaptásárol.

1884 évi őszén végre elhatározták magukat és megcsinálták a „Muraszombat és Vidéket“. Eleinte két nyelven jelent meg a lap, magyarul és vendül s a mint a beköszöntőből láthatjuk, fő célja az édes hazai nyelv megkedveltetése és terjesztése volt. A lap szerkesztését a társaság legjelesebb tagjára, Takáts R. Istvánra bízák.

A lap, mint társadalmi és közgazdasági hetilap indult meg s a 25 év múlva sem politizál, hogy annál jobban szolgálhassa azon nagy érdekeket, amelyeket alapított. Már az első évfolyam számait lapozgatva, láthatjuk, hogy a „Muraszombat és Vidéke“ erősen küzdött a magyarosítást és részt vett e vidék minden közérdekű kérdésének tárgyalásában.

Kiadója e lapnak Grünbaum Márk járásbírósi díjnos és nyomdátulajdonos volt. Bízony olyan boldog idők voltak, hogy a nyomdász egy személyben hivatalnok is lehetett. Grünbaumnak a lakása a Filizár-féle vendéglő mellett levő Szeredi curiában volt. Egy nagyon kezdetleges kézi sajtó segítségével sokszorosították a lapot, amelyet a közönség szívesen olvasott.

Egész 1886 évi elejét Takáts R. István szerkesztette a „Muraszombat és Vidéke“-t s öt ekkor Olajos Sándor váltotta fel diszes, de nem épen könnyű hivatalában. Alig egy évi munka után, amely idő alatt Olajos Sándor szepet és marandókat alkotott, Kovács Károly váltotta őt fel a szerkesztésben, aki 1887 től kezdve két éven át vezette e lap irányítását. Sok közérdekű kérdést tárgyalt e kiváló férfi, ki már azóta reg elköltözött az élők sorából.

Az 1888-ik évi évalsógsz estzendeje volt a lapnak. Úgy látszik, mintha a vezető emberek bele fáradtak volna a lapszínálás mestersegébe.

Az év elején négy számat néhai Vogler József széchenykuti savanyúvízfürő tulajdonos szerkesztett, majd utána Török Ernő, a Muraszombatra akkoriban kinevezett új kir. közjegyző, a vidéki hírlapírás egy régi bajnoka került a lap élére, de ő sem sokáig maradt ott. Az elarvult lapot ekkor a nyomdász, Grünbaum Márk szerkesztette, de csak két számat csinált meg, hogy aztán átadja helyét Takáts R. Istvánnak, aki így újból vállalta a szerkesztést.

Takáts R. István másodszeri szerkesztővé igen nevezett fordulatot hozott a lap életébe. Az ő merész újításaképen, 1889 július 7-től kezdve már kizárólag magyar szöveggel jelent meg az újság, amely körülmenyt mellán a magyarosító törekvések sikereit emelhetünk ki.

1890 január 1-én újból Grünbaum Márk nevet talajuk a lap élen, aki mint szerkesztő és kiadó egy személyben működött egészen 1891 február 8-ig, C. Orna Jenő, a lap történetének kronikása, azt írja Grünbaum Márkról, hogy a terhes és adoztatott járó munkát csak a közügyre való tekintéssel vállalta el.

1891 február 15-én a lapot a Muraszombati gazdasági főkegyelet adoptálta. Ez időtől fogva lett lapunk ennek az egyesületnek, a mai Járási Gazdakör elődökének tulajdon. Az egyesület a szerkesztést titkárjára bízta. És ki lett volna e titkár, ha nem Takáts R. István, aki így harmadikban lett szerkesztője a lapnak.

1893-ban néhai Horváth György ügyvéd a szerkesztő, aki mint a gazdasági egyesület ügyvezetője került a lapszerkesztéshez.

1895 január 1-én néhai Csorna Jenő th. főszerkesztő, volt árvakeni ülnök lett a szerkesztő, aki tisztelt és önzetlenül mindaddig viselte, amíg Muraszombatról el nem került. Az ő szerkesztése idejére esik a millénárius ünnepek is. Az ezredéves kiállítás sajtóügyi osztálya részére Csorna Jenő megírta az akkor 12 éves lap történetét is. Az ő adataiból vesszük, hogy a lapnak akkoriban igen tekintélyes gardája volt. A járás legelőkelőbb neveit láthatjuk, mint munkatársaként szerepelnek. Ez a diszes névsor a következők: gróf Bathányi Zsigmond, gróf Szapáry László, gróf Apraxin Sergius, Bellosits Bálint képezési tanár, Pintér Géza ügyvéd, Bagari József plebános, Balogh István év. lelkész, dr. Ivanóczy Ferenc esp. plebános, Kovács István, év. lelkész, dr. Khál Elek ügyvéd, dr. Geiger Vilmos orvos, Szolár Elek, dr. Czifrák Zoltán járásorvos, Czifrák Rezső év. lelkész, Sinkovics Dénes, Vuessák Sándor, Jáng Ignác, Kondor Ferenc, Kolossa Ferenc és Eberl Róza állami tanítók, Török Ernőné, Olaszky Róza, Takátsné K. Irma, Sairy József kir. járásbíró, Pusztai József r. kath. tanító, Gerlits Sándor árvaházi gondnok, Hima Sándor év. lelkész, Felmeri Albert képezési tanár, Bakó Kálmán (Paris). Szatry Ferenc mérnök, Schwarz Aladár stb. stb.

Fájdalom, ma jóval kevesebben vannak azok, akik lapunkat dolgozatokkal kitüntették. De jó sorsuk is volt az akkori szerkesztőknek.

1897-ben Csorna Jenő társzerkesztőt kap Khál Elek dr. szemléiben, aki egyuttal kiadó is. Csorna Jenő átélte az őrelét dr. Khál Elek hozzá a szerkesztő és kiadó. Dr. Khál beköszöntőjében keserű hangon panaszoja a közönség magatartását. Nagy a közöny a lap iránt, de azért annak, hogy Khál dr. igen ölelesen szerkesztő azt.

Dr. Khál mellett Schlott Viktor lesz a segédszerkesztő. Ennek a redakciónak a szereplése azonban nem sokáig ápril 4-etől május 23-ig tart.

Ekkor egy hónapig Wellisch Béla felel a szerkesztésért akitől június 23-én Wilffinger Károly veszi át azt. Ez az estzendő a lap életére azért fontos, mert akkor alakult meg a Vendvidéki Magyar Közművelődési Egyesület, a tanító egyesület irodalmi szakosztályából. A lap augusztus 29-iki száma közli az egylet alapszabály tervezetét. A V. M. K. E. megalakulását kezdve a Muraszombat és Vidéke sorsa biztosabb alapokra került, mert ez az egyesület kimondja, hogy a lapot szerkeszteti. A tulajdonjog kérdése meg ekkor nines ugyan tisztázva, de a tényleges állapot az, hogy a lap a gazdakör, ellenben a V. M. K. E. szerkesztés alatt. Az egyesület zegleges megalakulása ez év október 28-án történik meg.

A lapban között jegyzőkönyv szerint Török Ernő remek beszédet mondott, mint korunknak Sável János és mint korjegyző Csizsar János szerepeltek.

1898. elején új nyomdász kerül Muraszombatra. Ujházi Miksa, aki egy ideig mint kiadó szerepel a lapon. Már február 13-án a V. M. K. E. a kiadó, s ezidőtől kezdve napjainkig mindig ezen egyesület a lap tulajdonképeni gazdája. Április 17-én a V. M. K. E. dr. Khál Eleket választja meg titkárnak s rá bizza a lap szerkesztését. Segítségére a buzgó Wilffinger Károlyban van, aki mint segéd titkár működik mellette. 1898. év második fele igen mozgalmas korszak a lap történetében. Differentiák merülnek fel a lap két gazdája a gazdasági főkegyelet és V. M. K. E. között. Az ez évi 38-ik számban a következő közlémenyt olvassuk:

Uj lap Muraszombatan. A gazdasági egyesület addig vitakozott a V. M. K. E. átirata felett a Muraszombat és Vidéke tulajdonjogának átengedése tárgyában, míg ez utóbbinak választálya folyó hó 12-én tartott ülésében megelégtelne a sok huzavonát, elhatározta, hogy 1899 január 1-én a Muraszombat és Vidéket visszabocsátja a gazdasági egyesület szerkesztésébe és kivasárolja. Egyuttal az eddigi szerkesztőség alatt a Muraszombati Lapok ezimel új hetilapot indit, meg a V. M. K. E. hivatalos lapja és kizárólagos tulajdonja lesz. Sajnálattal kell regisztrálnunk a két egyesület között a meghasonlást stb.

TÁRCZA.

A mi műhelyünk.

(Szerkesztőségi titkok)

Engedtessék meg nekünk is egy kis pözolás. Végre is az irodalomban ma már oly kézzel fogható realitások kísértenek, hogy egy kis ideális pöz, egy kis irodalmi angol flastrom nem árthat meg, egy mi szépségünknék. Mi is az, ha nem pözolás, ha mi most „szerkesztőségéről“, „szerkesztőségi titkokról“ beszélünk? Söt kiadunk a képmását is e lap munkatársainak. Node ez nem baj. Hadd lássa meg a még nálunk is nyjasabb olvasó, hogy e lap sorsát esupa jóképú baszik intézik, akiknek mosolygó ábrázata első pillantásra elárulja, hogy azokat a mérges, néha fullánkú cikkekkel nem valami zord képű és lelkű urak esztetik világga, hanem az olvasó közönséget szívóli szerető jó szívvel megaldott edzett tollu emberek.

Mivel írva vagyon, illő tisztelettel és behódolással konstataljuk, hogy működik e lap kötelekben egy organisált szerkesztőség. A közönséget azt hiszen absolute nem érdekli, hogy milyen e szerkesztőség szervezete, avagy például az, hogy mi a szerkesztőség tagjainak a fizetése, magyarul honoráriuma. A fő baj az, hogy e kérdés a mi főredaktorkunk se érdekli. Hozzánk méltó előkelőséggel azonban jobb újví kivánság hiányában már most solidarisan bejelentjük, hogy a sociális

kérdések minket is, kizsárolt páriákat tette kész-tetnek, s nemokára zörgetünk a zárt ajtókon, hogy megnyitassék nekünk a gyarló, de szükséges földi malaszt!

Nolens — volens tehát ma szerkesztőségi titkokat kell telepleznen.

Erkösi, testi és lapnál elfoglalt hivatali sulyánál fogva első helyen esik szó a felelősről.

Hogy dr. Czifrák jó szerkesztő lett, abban a következő faktorok működtek közre: Dr. Vályi, Izidor a megboldogult székgyerek, ma prokurista, a pipa, és a menyebli nagy Isteneik, no meg végül maga dr. Czifrák.

A causális connectiót így próbálom felállítani: Ha dr. Vályi, még néhai patvarista korában lapszerkesztésben kimerülve pénteken dehtán kijelentte, hogy ő többé egy bötöt se ír mar, de Izidor ugyanezen időben es helyen siralmas kepel beleült dr. Czifrák jól párnazott fötellejé és categorice kijelentette, hogy ő addig innét nem mozdul, míg kezirato nem kap, ha eme most vázolt körülmények hatása alatt dr. Czifrák pipát ragadott, s keleti kényelemmel rágyujtva éves káromkodások közepette a menyebli nagy Isteneikét hívogatta az égből, ugyanazzal a tendenciával, melylyel azt a régi újságró Ovidius mester gyengédből hangokon tette a régi elaskikus időkben. — akkor dr. Czifrák tollat ragadott és megszerkesztette az újságot.

Dr. Czifrák egyike azoknak a vidéki újság-íróknak, akik tudnak írni. S hogy ez így van

arra predestinálta őt bő olvasottsága, irodalmi tájékozottsága s azok a nagyvárosi allűrök, melyeket magával idehozott, s melyeket jó izléssel ápol tovább szeretettel s nagy akaratall plantálja át azokat az olvasó szívébe. S végre is egy szerkesztőnek — ha már kénytelen, kelletlen ideális szempontokat kell szem előtt tartania, mert kevés az előfelző —, elég dicsőség az is a vidéken, ha cikkeket felteirtek, mert legalább tördnek vele. Mit kívánhat az ember vidéken többit?

Dr. Vályi Sándor fiatal ügyvéd, így tehát jobban szereti, ha a fama irodájáról beszél mentül többit, mint irodalmi bábeiráról. Vére, ambitiója mindig az irodalom felé hajtotta, s hogy jó szíve van mi illusztrálja jobban, minthogy kevés lapja van kerek e Dunántulnán, melybe nem fogatna természetesen potyára, csak egy becsületből, igaz, hogy erre a nyjas olvasó aztán azal reptélikáhat, hogy tán pözölt ugyse adnaknak írásaért, ezt a képtelny azonban elosztjátja az a tény, hogy már fővárosi lap is megfizette szépen irását.

A jó barátaí azt mondják róla, hogy jó poéta, az ellenfelei szemére vetik, hogy kegyetlen gunnyal és címés epével szokta útíni őket prózai cikkeiben. Elotrajzi adataiból itt csak az fontos, hogy dr. Czifrákkal együtt vándorolt be a vendégsegébe, és lapunkhoz szoros kötelekben irodalmi keszsegen kívül dr. Czifrák iránt ezert tisztelő barátsága fűzi.

Egyébként az érzelmi közönségen kívül írásaiban teljes ellentete dr. Czifráknak. Dr. Vályi, ha mérges cikket ír, akkor mosolyog, ha veszt

Es a V. M. K. E. ez évi szeptember 18-án tartott rendes közgyűlésén tényleg határozatba ment az új lap megindítása.

Az ellentétet tehát kioldozták és tudta Isten mivel lett volna a Muraszombat és Vidéke ha röviddel ezután egy más incidens nem tereli el a figyelmet a lap háborújáról. Dr. Kálh Elek a tullempertummos szerkesztő, a lap október hó 23-án megjelent számában, a vasút ügy miatt heves támadást intézett gróf Szechenyi Tivadár v. b. t. t. a került akkori országgyűlési képviselője ellen. Ez a támadás igen kellemetlen visszhangra talált, mert igaztalan volt. Hirtapá péménia fejlődött belőle, amelynek az lett a vége, hogy a V. M. K. E. választmányja Kálh Eleket megfosztotta szerkesztői hivatalától, s október 6-án a lap már újból Wilfinger Karoly szerkesztésében jelent meg. Dr. Kálh Elek ekkor egy hosszabb nyilatkozatot tett közzé, s ezzel a nyugalmat teljesen felkavarta.

Az új lap alapításának eszméjét azonban minden valószínűség szerint ez az epizód toltta háttérbe, mert 1899. június 1-én nem született meg az új lap, hanem a Muraszombat és Vidéke közönlötét be boldog új esztendő kívánással, s a V. M. K. E. szerkesztésében és kiadásában.

1899. év április 2-án Sinkovics Elek lesz a szerkesztő, aki a leghezbollahoz dolg egész 1904. október 23. szerkesztői a lapot. Az ő szerkesztése alatt kap a lap új köntöst is. Ugy látszik a nyomda friss betétek kapott, mert az 1904. július 24-én megjelenő szám már azokkal a betűkkel s azzal a lapfejjel jelent meg, amelylyel most is nyomják. Feljegyezse arról, hogy 1899-ben a lap kezdeményezte az Erzsébet szobor mozgalmat és a gyűjtést is végezte. Lapunknak akkori akciója most lesz ismét aktualisá. A vasúti hozzájárulást új megújulásával együtt a Plessza parkirózása is keresztül vitétk, s ekkor felkallitják oda az Erzsébet szobrot is.

Sinkovics után 1904. október hó 23-án dr. Vratáris Iván lett a szerkesztő. A nemrég élt virágban elhalt fiatal ügyvéd nem sokáig vitte a lapot. 1906. július 1-én a jelenlegi Szerkesztőnek Dr. Czirfák Jánosnak adta át, aki azt a mai napig is szerkeszti.

A lap jelenleg a Muraszombati járási gazdákör tulajdona. Ez az egyesület azonban a tulajdonjogot csak elvben gyakorolja mert ténylegesen a V. M. K. E. a gazdája, aki a szerkesztőt adja és díjazza. A lap kiadója Balkányi Ernő alsólendvai és muraszombati nyomdász.

A Muraszombat és Vidéke első száma.

1884. december 25-én karácsony szent ünnepén jelent meg lapunk első száma, amelyet a szerkesztő mutatványszámnak nevezett el. E mutatványszám első oldalát kicsinyített fénykép levontában bemutatjuk olvasóinknak.

A lapfej régi vágásu betűkből van szedve, s a következő magyarázó jelző van hozzá fűzve. Magyar és vend nyelvű vegyes tartalom hetilap. Az első cikkely benne a vezető helyre írt Programm és előfizési

I. előnyel. I. mutatványszám. Muraszombat, 1884. december

MURASZOMBAT ÉS VIDEKE

MAGYAR ÉS VEND NYELVŰ VEGYES TARTALOM HETILAP.

Korunk, nyelv és nemzetünk érdekei. Szerkesztő: Dr. Czirfák János.

Program és előfizési felhívás: A jelen számunkban megjelent első számunk...

Programja napirendje: A jelen számunkban megjelent első számunk...

Itt nem szabadok lehasználni a közérdekű dolgokat, hanem azokat a dolgokat, amelyek a nemzetünk érdekei. A jelen számunkban megjelent első számunk...

Itt nem szabadok lehasználni a közérdekű dolgokat, hanem azokat a dolgokat, amelyek a nemzetünk érdekei. A jelen számunkban megjelent első számunk...

TÁRCA.

Nótárius uram és Mihály gazda beszélgetés. A jelen számunkban megjelent első számunk...

Kaj si Miska jószág gondviselője. A jelen számunkban megjelent első számunk...

ir, akkor komoly képet vág, s nem tud kiábrándítani még akkor se, ha dr. Czirfák péddául szombat reggel behálít hozzá: „Kérlek Sándor el kell utaznom, esinád még estére a lapot!”

S ő még ekkor is mosolyog, de megjirja. Kaeső Ferencz lapunk legrészesebb munkatársa, mert őt akkor szokták megfogni cikkért, ha veszelében a haza és nincs újság. Ilyenkor Kaeső Ferencz mindig van raktaron valami jó gazdasági cikke, valami híre. A közönség ritkán látja nevet cikk alatt, de ez csak szerényeségnek van. Egyike Feri barátunk különben Europa legdundvarasabb embereinek, ki sokszor még azért is beocsánatot látszik kérni, hogy ő bátorodik létezni. Szerényeségénél tán csak intelligenciája nagyobb, mert ritka kivételül ezek tartozik a vidéki embereknak, azok közé, akik sokszor és sokat olvasnak. De ő amellett erőteljes gondolkodó és saját feje után járó ember. Ezt az erényét még feleségre is kénytelen elismerni róla. (2)

Ez volna a mi kis műhelyünk erős gárdája, akikhez aztán külső munkatársaink jóakóru serege sorakozik.

Azokról pedig, akik több jóakarattal, de kevesebb tehetséggel helyvel közel cikkekkel rohannak meg minket, azokról írt nem esik szó, velük a szerkesztői üzenetek nem közölték a lap rovatóban szoktuk elbánni.

Dr.

Zsigmond, Pollák Pongrácz, dr. Messer Samu neve. A nemes grófot valami bizottságba küldte ki a vármegye, Pollák Pongrácz segéd szolgabíró és dr. Messer Samu járásorvos egy férfi hullát vizsgálták meg, amelyet Petáncznál vetett ki a Mura árja.

Van azokivül a lapban közgazdasági rovat, kritikai szemle, a piaci árak piacz nélkül, és heti naptár. Az első számot Takáts R. István szerkesztette és Grünbaum Márkus nyomta kinek két hirdetése is van a lap negyedik oldalán.

Programm és előfizési felhívás.

Lapunk kitűzött célja: megértetni a néppel, hogy ha anyanyelv mellett a magyart is megtanulja, ez oly szellemi tőkét képez, mely kamatok gyantán számára a könnyebb megélhetést eredményezi; ezúton továbbá a magyar szellemű közmívelődést Muraszombat és vidékén Magyarországi határszélén olyképe fejleszteni tovább, hogy közelményeink egyszersmint helyi viszonyaink — földmívelésünk, iparunk kereskedelmünk s ezek állétpontait képező fogalmi és közlekedési állapotaink is teljesen megbízható hű tükrét alkossák.

Arra törekedünk tehát, hogy egyrészt a honunkban eddig — úgy a szellemi, mint anyagi kulturális viszonyokban — éleert eredmények minél nagyobb részét polgártársaink tudomására hozzuk — másrészt magunkat helyi viszonyainkat minél szelebbé körben ismertté tegyük.

Ki kell bontakozni azon elszigetelt állásból, melyben eddig inkább csak tendőtünk, mint éltünk; ezt pedig helyesebb eszközökkel el nem érhetjük, mint ha ismereteket gyűjtünk, a tapasztalatokon okulva, helyzetünkön javítunk, s az így elért eredmények minél szelebbé körben polgártársaink között megismertetjük.

Ezen célra való törekvés képezi egyszersmind lapunk létjogosultságát.

Ha egy minél könnyebben elérjük ezen célnak, lapunk párhuzamos hasibábok magyar és vend nyelven jelenik meg.

Tárgyrozatunk kiterjed a népevel, a földmívelés, a földmívelés, ipar és kereskedelmünk, végül helyi néprajzi viszonyaink ismétlésére.

Mindezek magyar és vend nyelven adatván első; lapunk különösen vend lejár polgártársaink körében hathatós tényező lesz arra nézve, hogy a közhazna ismereteknek anyanyelven olvasása mellett — a magyar állmnyelvet mind jobban-jobban elsajátíttassa, — az ifjú nemzedék pedig az iskolában e tekintetben nyert kiképezettségét a családi körben tovább fejlesztesse s végül, hogy meggyőzően népséket arról, miszerint anyagi jólétet csak úgy biztosíthatja, ha az Isten és a társadalom törvényeit megtartva, nemcsak kérges tenyerével, hanem észszel is dolgozik.

„Többet észszel, mint erővel!” mondja a példaszó.

De, hogy ezútnak elérhessük: polgártársaink úgy szellemi, mint anyagi támogatására feltétlenül számítanunk kell, s hogy erre számíthatunk is: biztat a jó és közhazna czélt méltán megillető reményeség.

Lapunk hetenként egy ivnyi tartalommal minden vasárnap jelenik meg. Szellemi támogatásokat kelleszünk, tantóink és körjegyzőink mellett megígértük meg, Ermszt Géza szolgabíró, Pollák Pongrácz s. szolgabíró, Agustich Pongrácz kir. járásbíró, Götz Ferencz, Kovács Karoly kir. aljárbi, Pintér Géza, Horváth György, Olajos Sándor ügyvédok, Pintér Miklós kir. körjegyző, Berke Mihály földbirtokos, Luthár Pál magánzó urak.

Tudjuk, hogy a kezdet nehéz, mint fentebb mondtuk biztat a jó és közhazna czélt méltán megillető reményeség, Isten velünk!

Lapunk előfizetési ára: Egész évre 3 ft. Félévre 1.50 kr. Negyedévre 75 kr.

A „Muraszombat és Vidéke“ szerkesztője és kiadója.

A régi és az új — gárda.

Muraszombat közéletének története összeforr Takáts R. Istvánnak, a mi kedves Pista bátyánknak nevével. Amióta Muraszombatban végzi a népnevelés nemes feladatát, alig találunk városunkban vagy járásunkban közintézményt, mely egyik főoszlopát ne ő benne bírja. Ő volt egyik vezére annak a mozgalomnak huszonöt évvel ezelőtt, amely e lapot megteremtette, csak természetes tehát, hogy ő volt az első szerkesztő is. És a huszonöt év alatt valahányszor szerkesztő válság elé került a lap, mindig Takáts R. István állott helyt. Kollegiális tisztelettel s azzal a megilletődéssel köszöntjük őt, a régi gárdát, a mai napon, mi az új gárda, melyet lelkünkben az igazi jók megbecsülése vált ki. Adja Isten, hogy Pista bátyánk, ki e lapba az első tollvonást írta, még sokáig lássa virágozni, hatalmas fává erősülni azt a csemetét, melyet szeretetteljes kézzel maga ültetett, ápolt és gondozott.

Az új gárdáról még nincs mit mondani. Érdemük sincsen még, mert az újságszínalást a saját passzójukból cselekszik. Azután meg önmagunkról mit is mondjunk. Legjobb ha mélységesen hallgatunk. Rosszat nem akarunk mondani mert annyi gyarló emberi önzés van bennünk, hogy a saját hibáinkat nem kürtöljük világgá, jót pedig nem mondhatunk, vagy legalább is tiltja a velünk született szerénység. Legjobb ha a nyájas olvasóra bizzuk a dolgot. Gondoljon rólunk olyat, és azt ami neki legjobban esik. A szerkesztő dr. Czifrák János — aki 1906 július óta viszi a lapot, nem rontott eddig semmit sem rajta, de nem is javított. Néha egy kicsit keményen fog a tolla, de — és ezt egészen biztos forrásból tudjuk — mindig jót akar.

Főtámasza az új gárdának dr. Vályi Sándor a jeles poéta. Ő a szerkesztőség lyrikusa, akinek szép verseiben már sokat gyönyörködött ami olvasóközönségünk. Sőt tudunk olyas valakit is, akinek e versek legjobban tetszenek, de az a mi házi poetánk különös szerencséje.

Takáts R. István.]

Dr. Czifrák János.

Kacsó Ferenc a buzgó riporter, állatdijazások és vetített képes előadások hü kronikása. Nála nélkül nem teljes a redaktió.

Még arról is nevezetes, hogy calligrafikus szép írását legkönnyebben szedi minden nyomdász. Ez pedig nem kis érdem.

És végre — amit legelől kellett volna mondanunk — az új gárdának, egy gárdistájé is van! A feminismus térfoglaló

eszméjének a diadalát képviseli Nyirő Boriska kisasszony a mi szerkesztőségünkben, s nagyon fontos szerepet tölt be. Ő corrigálja és revidálja a lapot. Az ő éles szemével sokszor hatermeletes sajtóhibákon mulatna a közönség Háhn Izidor ur — a szedőgyerek — jóvoltából.

Ezek az új gárda aktív szolgálatban levő tagjai. De miként a nagy hatalmak seregei csak akkor harcképesek, hogya a főserg mögött tartalék csapatok állanak, azonképen a hatodik nagy hatalomnál, a sajtónál általában, de különösen a mi kis lapunknál, a „Muraszombat és Vidéke“-nél is vannak rezervisták, akik, vagy a mi, akkor lépnek aktíobá, ha a tényleges katonák kifáradtak, kimerültek, illetve ki irták magukat. Ezek a sajtóhadserg rezervistái első sorban azok az igen tisztelt munkásaink, akik csak néhanapján, elvettve és tisztán műkedvelésből írnak. Lapunk barátainak is lehetne őket nevezni, amely címet bizonyára azért érdemlik meg, mert csak néha írnak. A tartalék csapat egy egész számottevő tényezője, sokszor egyedüli menedéke, bizalma és reménye a szerkesztőnek: a *könyvatos* és az *olló*. Csak a lapszerkesztés kulissza titkait ismerők tudják kellőleg méltányolni azoknak a kézirat gyanánt nyomott fővárosi, u. n. könyvatos újságoknak fontos szerepét a hírlapírásban. Mikor nincsen thema, nincs idea, nincs hangulat, nincs sem kedve, sem ideje a szerkesztőnek, akkor jöjj el őh mindent megváltó olló és könyvatos, segítsd ki bajából és zavarából a megrekedt szerkesztőséget. Ebbe a kategóriába tartozik a „cserepéldány“ is, amelynek hasábjairól szintén szokott néha a szerkesztő erőt meríteni.

És hogy teljes legyen az új gárda névsora, meg kell említenünk, hogy a lap nyomását Balkányi Ernő nyomdájában, Erdőssy Barnabás mester vezérlete alatt Háhn Izidor és Heiml az új szedőgyerek végzi.

Dr. Vályi Sándor.

Nyirő Boriska

Kacsó Ferenc.

Tekintetes

Dr. Czifrák János urnak

a „Muraszombat és Vidéke“ cz. lap szerkesztőjének.

Kedves Barátom!

Arra hívtál fel, hogy a szerkesztésed alatt álló lap 25 éves jubileuma alkalmából a lapba én is, mint annak egyik legrégebbi olvasója, valami apróságot írjak.

Megvallom, nehéz feladat 41 éves bürokratikus élet után hirlapi írásra adni magamat, amikor fiatal koromban sem foglalkoztam a tollforgatás és szakmájával, hogy azonban kívánságodnak eleget tegyek: fogatkozásaimra elnézést kérve, röviden én is szaporítom emléklapod közleményeit.

Elismert valóság, hogy az állami és társadalmi életben a szabadság féltett kincse a sajtó, a legnagyobb hatalom. A sajtó termékei terjesztik a közművelődést, tanítanak, lelkesítenek, új elveket, eszméket vetnek felszínre és nagy befolyást gyakorolnak a nagy tömegek az olvasók lelkiületére, elhatározására; sokszor jótékonyaság, máskor végzetes tettek követik befolyásuk utjait.

Ezen nagy befolyás tudatában óhajtanunk kell, hogy a sajtó teljesen független legyen!

Függetlenség! egy ideális, szerintem nehezen megvalósítható fogalom, hisz a mai korban, amidőn többé-kevésbé mindenkit a megélhetés és családfenntartás súlyos gondjai terhelnek és amidőn kevesen vannak azok, akik anyagi, vagy más irányú vágyak és befolyásoknak nem engednek, amikor lépten-nyomon az emberi gyarlóság sokszor meg nem engedett módszerével találkoznak, bizony óhajtanunk kell a pártatlan, hivatásának magaslatán álló sajtót, amely beműnkelt az erkölcsösségre, a hazafiasra, munkásságra és a legszebb, legkevesebb tulajdonságra, a felebaráti szeretet nemes érenyére tanítson.

Kedves Barátom! Országunk határszélén, nemzetiségi vidékünkön a magyar hazafias érdekek istápolására létesült 25 évvel ezelőtt a „Muraszombat és Vidéke“ című lap és ha e lap nem is nyerhette meg mindenki tetszését, mindazonáltal járásunk közönségének zöme készséggel elismeri, hogy e lap képviselte a haladást, a közérdeket, szószólója volt a kulturának és így a közvéleménynek volt az orgánuma. Mindenkor hiven és különös buzgalommal szolgálta a magyarság hazafias érdekeit, egy éber őrszem volt az mindig a Murán-túli áramlatokkal szemben.

A hazafias intelligencia, a lelkes és lelkes tanítói karral, Vasvármegye törvényhatóságának hathatós pártfogásával önzetlenül, lelkesedéssel szolgálta e lap a magyarság ügyét és a 25 éves küzdelem után e lap ma diadalünnepeit ül, ünnepli az ország e végvárban a magyar érdekek diadálát.

Adja a Gondviselés, hogy ezen diadal örökké tartó legyen!

Tiszteelő barátod

PÓSFAY PONGRÁCZ

a Vendvidéki Magyar Közművelődési Egyesület elnöke.

Oda lent a bányák sötét méhében,
Fent az eget ostromló havasok ormain,
Orkánzántától háborgó tengeren,
Itt az örökös zaj és harc közepette:
Legyen vezéred a „Hit, remény és szeretet!“

TÖRÖK ERNŐ.**A Muraszombat és Vidéke jubileumára.**

Kedves Barátom!

A „Muraszombat és Vidéke“-ben évekkal ezelőtt több cikk jelent meg tőlem. Rendszerint a közügyek itteni állapotai feletti elkeseredés nyomta kezembe a tollat. Szóval, magyarázandó: keseregtem, ostromoztam, simfeltem.

Ime, itt leled magyarázatát annak, hogy miért vagyok oly ritka vendég a „Muraszombat és Vidéke“ hasábjain most, mióta ez a te szerkesztésed alatt áll.

Ennek oka egyszerűen abban rejlik, hogy keseregni és simfelteni te még jobban és ép oly eredményesen tudsz, mint én. Így hát az én közreműködésemmre szükségem nincsen.

Öszinte híved:

DR. GEIGER VILMOS.**A bölcsőnél.**

Most, hogy 25 év múlt el e lap megindítása óta, eszembe jutnak azok a tanácskozások, eszmecserék, melyek e lap megindítói voltak.

Mindenki meg volt győződve a lap szükségességéről és azt különféleképpen indokolták, de mindenkinek az indokai mellett első sorban ott volt e vidék magyarosítása, illetve a nép vend anyanyelve mellé a magyar szónak és a magyar kulturának bevezetése.

Ez lelkesített engem is, akkor még fiatal, tette kész tanítót, hogy a lap élére álljak és azt társaimmal együtt magyar szelvényben vezesse.

Eleinte magyar-vend nyelven jelent meg a lap; mindenki szívesen írt, hozott cikket, hírekséket, de alig tudtam az értelmiség köréből embert fogni, aki magyar cikkeimet vendre fordítsa. Nagy könyörgés, utánjárásra kaptam egy-egy cikre fordítót s nem egyszer nagy fáradsággal tudtam egyik-másik magyar szóra megfelelő vend kifejezést találni.

S hogy az nem is sikerülhetett mindig, a legjobban bizonyítja az, hogy egyszerű földműves emberek jöttek s magyarázták, adjam én ki csak a lapot teljesen magyarul, mert ők a magyar részt ugyanis jobban megértik, mint a vendet; végre a magyar szó erősödésével s a közönség általános óhajára a lap 1887. óta tiszta magyar szövegként jelent meg.

Nagy ünnepe volt ez a magyar kultúra szolgálatában küzdő kis csapatnak s hálát adtunk a magyarok Istenének, hogy ime már eddig jutottunk!

Mind többen és többen csatlakoztak hozzánk s a nép is jó szemmel nézte, szívesen vette munkánkat s lapunk pedig kétszeres erővel küzdhetett azért az eszméért, amelyért zászlót ragadtam. Terjedt a járásban a magyar szó s vele a magyar kultúra. Jöttek az ovodák, a magyarosítás legbiztosabb alapvetői, dolgoztak, versenyeztek a tanítók, több-kevesebb sikerrel, de egyforma buzgalommal és lelkesedéssel. A mag jó talajba hullott, szép csemetévé nőtt, de még csak csemetévé, amelyből gondos ápolás mellett erős, terebélyes fát nevelhetünk.

Fel tehát járásunk hazafias érzelmi papsága, tanítósa, kövessünk el mindent, hogy ovodáink, iskoláink és templomainkban magyar szó hangozzék, magyar énekek dicsőítsük az Egek Urát! Fel, lelkes jegyzői kar, ti, kiknek annyi alkalmatok van a néppel érintkezni, szorgalmazzatok a magyar szó használatát, hogy lapunk újabb jubileumán a magyarosításról már szó ne is eshessék.

TAKÁTS R. ISTVÁN.**Magyar szó a végeken.**

»Járjatok be minden földet, melyet Isten megteremtett,« — igaz van Petőfinék, nem akadtok párjára ennek az országnak, melynek megalapítói és fentartói, a magyarok, ezer esztendőn keresztül meghagyták békességben, nyelvük, kulturájuk, fajuk fentartásában és gyarapításában az itt talált és később, az állam-alapítás után ide telepedett népeket. Nem mondjuk, hogy nem értett volna egy kevés sovínizás és a nemzetiségi kérdésben valamivel kevesebb liberáliszmus dicső elénkél, mert hiszen ezek ellenkezője dacára sincs valami jó renomé a külföld előtt.

No de amit e tekintetben, a magyar nyelv terjesztése, a magyar kulturának a nem magyar ajku polgárok közé való bevitelének tekintetében elmulasztották az ősök, (akiknek hazát alkotni és fentartani, azt fegyverrel is megvédelmezni kellett), azt megteszi a mai generáció, mely a második honfoglalásnak, a magyarosításnak munkájában akadályt nem ismerve és az egységes magyar nemzeti állam és társadalom megvalósításának fonséges törekvéseitől áthatva terjeszti ki sokhelyütt szifuzifusi munkával és küzdelemmel a magyar nyelv, a magyar szó, a magyar dal bűbajos hatalmát, igézetes varázsát és a magyar művelődést a legexponáltabb nemzetiségi vidékekre is. Én ennek a lelkes magyar társadalomnak a magyar közművelődési egyesületnek — nagyoknak és kicsinyeknek — no meg a hazafias érzésben előjáró magyar sajtónak köszönhetjük azt, hogy magyar szó zendül a nép ajkán, nemcsak az ország belsejében, de a végeken is!

Magyar szó zendül a végeken, a mi szép vármegyénk határain, odalenn a kies Muraszombat, a szláváság és németiség határain is; magyar szó zendül a mi hűségese vend testvéreink ajkán; magyar érzés dobog a szívekben s az utánunk jövő generáció már alig fog különbözni nyelvben is talán a született magyaroktól.

Ebben a gyönyörűség munkában, a magyar nyelv és kultúra hódításában hatalmas része van a Vendvidéki Magyar Közművelődési Egyesületnek és ennek a lelkes magyar újságnak is, melyet jubiláris ünnepén meleg szívvel, forró lelkesedéssel köszöntő öreg barátja s igénytelen munkatársa:

JÁNOSY GÁBOR.**Huszonöt év!**

Volt-e hatása lapunknak járásunk közelétek irányítására?

Az alapítás célja legalább az volt, hogy legyen, még pedig papok, tanítók, körjegyzők és gazdaközönség részvétele mellett.

Az alapítók vármegyénk főemberei, járásunk igazságügyi, közigazgatási tisztviselői és az ügyvédek voltak. Célnk egyrészt az volt, hogy járásunk jó magyar érzelmi népeket a magyar nyelv könnyebb elsajátítását az általános műveltség terjesztésével lapunk útján is elősegítsük és... a „Vitéz“, „Huszár“, „Katona“, „Bánfi“, „Bocskai“ stb. nevű családok visszamagyarosítását megkönnyítsük.

De célja volt a járásunkat, ha nem is a nagyvilághoz, hanem a szomszédos városokhoz és főként vármegyénk székvárosához közelebbi összeköttetésbe hozni.

Az óhajítás, az akarat illi irányú cikkek megírásában meg volt. A tanúgy, közigazgatási, közlekedési ügyek oly emberekől lettek felkarolva, kik egyszersmind a végrehajtás tényezői is voltak.

Tehát lapunknak csak részben volt valami kis hatása, mert hogy a huszonöt évi állapotok-kal összehasonlítva, a magyar nyelv ismerete, a

tanítók, körjegyzők társadalmi állapota az akkor alig remélt magaslatra jutott; népiscolánk — a magyar nyelv oktatásának főtényezői — oly tekintélyes számmal gyarapodtak; hogy közutaink megtiszerezett hálózata így rövid idő alatt kiépült; hogy körházaunk lett és az ma a dunántúli Magyarországnak egyik elsőrangú körháza: — bizony ezek Vasvármegyét elsősorban nélkül (emléksük fel legalább itt és ilyen alkalommal neveiket: Szentmártoni Radó Kálmán főispán, Széll Ignác, Reisz Edé alispánok, Menyeyi kir. tanácsos tanfelügyelő és járásunk főbb hivatalnokai nélkül és aki mindezeknél közbenjárót s első uttoró volt, Felsőlendva ura, gróf Széchenyi Tivadár nélkül) alig létesíthettek volna.

De az elmult 25 év nemcsak ezen legendás alakokat és tüneményeket juttatja eszünkbe, hanem azt a sok hiábavaló küzdelmet és kárbavesztett munkát is, amit szintén lapunk tűzött napirendre, sürgetett és sürget ma is, láthatólag ok nélkül; például városunk csatornázási ügye, világlátása, társadalmunk különböző elemeinek tömörülése akár a közművelődés, akár a köztudományosság terén — ezek bizony a beláthatatlan jövő munkarendjét képezik.

OLAJOS SÁNDOR.

Az írók lapjához vagy az erkölcsi, vagy az anyagi érdek fűzi. Az erkölcsi irány a szerkesztőlét igazodik, az anyagi érdekét az ugynevezett tiszteletdíjjal a szerkesztő elégti, vagy nem elégti ki.

Akárhogyon csűrjük-csavarjuk tehát a dolgot, végére mindenre a szerkesztő köti a munkatársat lapjához.

Engemet a szerkesztőn kívül még két kis munkatárs is oda fűzi: a Klárka és a Pityó-gyerek. Ők még nem irnak, de inspirálnak. Milyen magasban állanak az azok fellett, kik irnak, de irásukkal másokból ők ki az írói leket.

De ők még ártatlanok. Hűségges ragaszkodással becsülöm meg őket; meg azt az emlékléncet, mely e laphoz fűz.

Dr. HUSZÁR PÁL.

Visszaemlékezéseim.

A vas megyei vendvidéken való tanítóskodásom első éveiben azon meggyőződésre jutottam, hogy a tanítók munkálkodása csak úgy lehet sikeres s úgy a jelen, mint a jövő generációra áldásos, ha oly eszközök állanak rendelkezésünkre, melyek bennünket ügybuzgóságunkban támogatnak s az elért eredményeket maradtokká s a jövőre gyümölcsözővé teszik. Azért úgy a gyűléseken, mint a jövő társaságokban, különösen pedig kartársaim körében folyton hangoztattam, hogy a jóralodó, de a műveltségben rendkívül elmaradott vend népet, miután irodalma nincs, gyorsabb útemben kell magyarosítaniunk, — nem értem az anyanyelvétől őt megfosztani, de minden módon oda hatni, hogy a magyar nyelvet megtanulja s a magyar műveltség áldásaiban részesüljön. Hadd értsék meg immár ott a határszélen, hogy Magyarországon nem a császár német nyelve a népet boldogító nyelv, hanem a magyar nyelv. Ez okból hangoztattam egy járási hírlap létesítésének szükségét, s akiket nem tudunk nyelvben magyarrá tenni, azokat tegyük legalább érzésben magyarrá.

Szívemből kiüthetetlen emlék marad az, midőn 1884. őszén Takáts R. István muraszombati áll. ig.-tanítóval — mikor engem Kőhida felé vezető úton kísért — egy járási hírlap létesítésének szükségességéről tárgyaltunk. Én biztattam kartársamat, hogy a muraszombati értelmiség segítségével lépjen a tett terére és mi vidéki tanítók teljes odaadással támogatni fogjuk. Meggyőződésemhez híven (hogy ellenségeim ne mondhasák, miszerint a vendek anyanyelvének életére törünk), azt tanácsoltam, hogy jelenjék meg a lap kezdetben magyar és vend nyelven s ha lehetséges lesz, szerkesztünk a Mohor kiadványainak kiszorítására egy hazafias szellemben megirandó vend napitárt is.

Ezen eszmecserére után pár hétre rá írt nekem az én kedves kartársam, hogy az ige testet fog ölteni s ő a közöhal és bizalomnak engedve, „Muraszombat és Vidéke“ címmel lapot fog indítani s hogy küldjek neki alkalomadtán cikkeket, a mellékleteket pedig fordítsam le vend nyelvre.

Igy született meg a M. és V. s amint mi tanítók nem csalódtunk Takáts kollégánk sikerűs ügybuzgóság és munkásságában, úgy hiszem, ő se csalódot a mi odaadó és önzetlen támoga-

tásunkban. Így forrt össze a tanítóság e lappal s így lett ez az általunk alapított közművelődési egyesületnek, majd a gazdasági egyesületnek is hivatalos közlönye.

Huszonöt éves pályafutása alatt a magyar kultúra terjesztése és védelve a tanítók munkáján sokat könnyített s a vendvidék anyagi és erkölcsi jólétét is tetemesen előmozdította. — Azért adja Isten, hogy erő és tekintélyben folyton gyarapodva, érjen meg a vendvidék és drága hazánk javára még igen-igen számos 25 éves jubileumot!

Szombathely, 1909. dec. 10. 20.

HUNYADI NÁNDOR

áll. ig.-tanító.

Van már vasutunk, van három elemi iskolánk, a tavaszal megkezdik építeni a harmadik új templomát. Nagy kirakodási körház és három pénzintézet áll rendelkezésre. Szóvat, városunk halad előre; előre menni akarunk és a kártartás meghozza eredményét.

Legyen erős, törhetlen akaratú Muraszombat intelligens lakosságának, de olyan, mint Kőrös-Csoma Sándor-nak volt valaha, aki egymaga elment Ázsia belsejébe a magyarok őshazáját kutatni; akkor meg lesz a hön ohajtott polgári iskola is, az alsólendvai vasutvonal is.

TÖRÖKNÉ OLASZY RÓZA.

A „Reformlapok“ egy emlékiratot közöltek, melyre nézve az olaszországi Raggio Elmási városának kormányzata elhatározta, hogy a városi iskolákból távozó tanulók közé osztassék el. Az emlékirat tartalma a következő: „Tiz parancsolat a gyermekek számára.“

1. Szeresd tanulóitársaidat, kik munkatársaid lesznek az életben.

2. Szeresd az oktatást, mely a szellem kenyeré; légy hálaadó tanítót iránt, mint az atyád és az anyád iránt.

3. Minden napot szentelj meg jó és hasznos tett, vagy valami nyájas és szíves cselekedet által.

4. Tiszteld meg az embereket, becsüld meg minden embert, ne hunyászkodj meg senki előtt.

5. Ne gyűlölj semmiféle embert, ne sérts meg senkit, ne állj bosszút senki, de a jogodat védjed és az elbizakodottnak állj ellent.

6. Ne légy gyáva. Légy a gyengék barátja és szeresd az igazságot.

7. Emlékezz meg arról, hogy minden földi javak a munkától erednek; ki azonban azokat élvezni anélkül, hogy dolgozna, az a munkálkodónak a kenyerét lopja.

8. Emlékezz és gondolkodjál, hogy az igazságot megismerhesd. Semmit ne higgy, ami az értelemnek ellentmond; sem magadat, sem másokat meg ne csalj.

9. Ne gondold, hogy az szereti a hazát, ki a más népeket gyűlöli és megveti, vagy a háborút óhajtja, a barbárság e maradekát.

10. Kívánd inkább ama napnak az elérését, melyen az emberek mind, mint egy hazának szabad polgárai, békességben és igazságban — mint testvérek — egymás mellett élni fognak.

Fordította: EBERI RÓZA.

Jubileum gondolatok.

Alig mertem hinni a Szerkesztő ur becses levelének, melyben értesemre adja, hogy a „Muraszombat és Vidéke“ jubilál és hogy a jubilálás számában én is közöljek valamit.

Hát már a „Muraszombat és Vidéke“ is jubilál? — gondoltam.

Hová röpött az idő? ...

Pedig úgy van. Elővettem tükörképeimet és — ime, a szürke hajszálak, az élet borulata a homlokom eloszlatott minden kétséget, — a M. és V. életéből is bizony lepergett a jócimek 25 esztendő.

Se szeri, se száma a jubileumoknak szép Magyarországon; mintha ez is olyan faji jellegű állandósulna, annyira, hogy itt-ott bizonyos utánjárás nem látszanék feleslegesnek annak megállapítására, hogy az időszámításba nem csuszított-e valami hiba és hogy az ünnepi köntösbe öltözött elisz-szónokok nem Talleyrand elvének szem előtt tartásával szavalják-e között vagy kötetlen beszédeiket, mert néha egy-egy jubileum kellemesen lezajló processzusa ellenállhatatlanul kínálkozó alkalmat az igazi érzelem, az őszinte gondolat nyilvános elburkolására.

Tagadhatatlan, erősen emberi vonás; megtapsolni a tűzijátékot, soha a napfelkeltét!

De nem folytatom, hisz nem a moralista szerepére vállalkoztam a mai napon.

A M. és V. jubileuma egészen más lapra tartozik. Itt megszűnt minden pöz, minden önlelőpétetés; itt nem téveszthet meg semmi; itt huszonöt évnek számai bizonyító erővel beszélnek. Így ismerőnek, jó barátunk örömet megkértszerzők, bánatát megelőzzük. A közjőrt

küzdőnek sikereit földvöljük, érdemei előtt meghajtuk az elismerés zászlaját.

Ilyen jó viszonyban vagyok én a M. és V. vel ugyszólván születése idejétől kezdve, és így az igaz öröm őszinte érzésétől etelve csatlakozom azokhoz, akik megelégedésük 25-ik évfordulójára alkalmából innepelésre gyűlnek össze.

Igen. Az emlékezés, a szeretet nyíló virággal nyújtom ki jubileuma napján Nek, a régi, jó ismerősnek, életem útján é hi kísérőnek, aki nem mulasztja el negyedszázadot hatenkit békopogattatva hozzá, elmondani, hogy mi történt ott lenn a zűgva rohanó Mura hegyes-völgyes táján, az én szülőföldemen.

És megjött ilyenkor az édes emlékezés!

Igy a kéknek ez a beállítása csak egyéni vonatkozásban értékes, mely csak az én érzelmi világomat tölti be, — nem tartozik a nagy közre.

A kéknek másik fele a közügyemet köti le, ez ragyogó fényben tündöklök és a magyarság szolgálataiban negyedszázadot át teljesített lelkes munkáját rögzíti föl.

A társadalmi összhang, a nemzeti szellem éléztése mellett e szerény vidéki lap tanítósa néptől lángolni e hazáért, e fajért, mely megszerzte és mind e mai napig megtartotta azt, — a földért, melyből mámorító pára kél forró nyári éjszakának, mely átforgálja az idegen szívet és ezt, mely a messze földön idegennek nevelt magyarból sem hagyja soha kivesszni magyarságát!

A M. és V. jubileuma külső fényben is kell, hogy méltó legyen magasztos munkájához, hisz vele és általa azt a lelkes csapatot innepeljük, amely a magyar nemzeti állam felépítésén törhetetlen erővel dolgozik.

Érjen, erősödjék, virágozzék e lap, rendületlenül törve a nagy cél felé!

Emléke legyen lelkesítő erő, eszméje vezető fátyla, megfutott pályája örökség!

CZIPOTT ZOLTÁN.

Szülővárosom.

Zajtalanul lejtő
Füzes Lendva partján,
Hegykoszoru között,
Kies róma ölen
Szülővárosom áll.

Óh, elrejtve mélyen
Az élet zajától!
Üdülésre intve,
Pihenésre csalva
Az élet zajából.

Mindig oda vágyom!
Gondolatim szárnyán
Elröpülök innét,
S kérszelemben mintha
Az utcáit járnám.

Oly hévvel szeretem,
Kimondatahatlanul!
A ragyogó napfény
Csak ott kacag felém,
A menny csak ott azur.

Széles e világunk
Ujjongva mondanám:
Csak téged szeretlek,
Csak érted rajongok
E földön igazán!

Te édes, te üde,
Kalásztörő göröngy,
Szép magyar hazámban
Te a legizgább,
A leggyönyörűbb gyöngy!

Honvágyó versimmel
Ujjongva mondom ki,
Hogy hogyan kell téged
Drága szülőföldem
Rajongókn szerezni!

Wr. Neustadt

SÁÁRY JENŐ.

Lapunk jelenlegi szerkesztője engem is felszólított, hogy írjak a „Muraszombat és Vidéke“ jubilálás számába. Az én irvatlóm abban az óhajításban merül ki, hogy városunk és járásunk társadalmának minden magyar érzelmi, intelligens tagja — méltányolva a lapnak 25 éven át kifejtett hazafias és kulturális tevékenységét — lépjen be a M. és V. előfizetői sorába. Ezt ez a lap nemcsak megérdemli, de el is várhatja.

TAKÁTSNÉ.

Amikor a férfi mos ruhát.

Mint a „Muraszombát és Vidéke“, úgy én is éppen negyedszázados pályafutásomra tekintetek vissza, mint egy asszonyok a férje.

Haj! de mi negyedszázaddal ezélot! „Édes, kedves“ szavakkal becézett férjecske voltam, legelőbb a feleségem így szólított meg a legtöbbször, addig ma már csak „papa, öreg“ vagyok a legjobb, „morgó medve“ stb. effélével ékesített bácsi a legtöbb esetben.

Na, de a vén banyának, akárom mondani a feleségemnek, én sem maradok ám adósa, azt tessék elhinni! De, — hogy oly esetekben én huzom a röviddebbet, az nagyon természetes, ha csak a férfi és női nyelv mozgékonysága közötti nagymérvű különbséget tekintjük is.

Vagy két hónap óta azonban újra „kedves“ férj lettem, az „édes“ teljes melőzésével ugyan, mert tetszik tudni, férfi minőségemnek második évtizedében már csak a „kedves“ voltfeleségemnek szokásos megszólítása.

Hogy tehát teljes tisztelettel esztendővel megijult férj lettem belőlem, ezt csak a ruhamosásnak köszönhetem s ennek a törvényét mondom el amugy röviden, a magam módja szerint.

Meszeltetés, nagymosás napja! Omniózus napok negyedszázados férfi működése alatt! Két évtized óta, bármi ürügy alatt is, de mindig elszöktem hazulról ezeken a napokon. A meszeltetés azáltal, hogy lakómat ki hagytam festeni, valahogy csak tulletem magamot; de a ruhamosást, a szükséges rosszat, sehogy sem bírtam legyűzni.

Egy mosónő, két mosónő uralma a házbán, éjfélőt késő estig! Lakodalomszerű traktálás ételben, italban; előbb három, utóbb négy korona napibér, minden alku nélkül, csak azért, hogy minden baj nélkül sikerülhessen az óriási munka.

Kedződik azután a szappan, a tűzfelfoldozás nagyban, szapulás kézzel, különösen nyelvel; ruhadörzsölés, gyömösölés s el-, be- és kiszakítását követő javeszkelés a feleségem részéről, a szines ruhának finom mocsok színűvé tétele utáni újabb asszonyjagatás.

Késő délutánra a nagy láraószággal kimosott ruhának a kútnál való kivetése, újabb el-, be- és kiszakítás, újabb asszonyrívás, azután az öblítés, kékítés: eja, csak el hazulról!

Minék szenvedjek én is, ha már az asszonyok muszáj szenvednie s különösen a zsebmeknek, a kin, vagy amin pedig a legjobb akaratom mellett sem segíthetek.

El is osontam egy ily gyönyörűségem napon, azt hiszem a mult augusztus vége felé lehetett, hazulról bevetődvén utközben M... helyre T... ékhoz, mint a kinek sok-sok esztendőn át mindig teljes otthonian éreztem magamat.

De mily iróniája a sorsnak! Ottan is éppen nagymosás volt azon a napon, legelőbb azt mondta a konyhából elősiető cselédjűk, mert más valakit nem fedeztettem fel a házbán.

— Nos hát tiszteltem szepen a ténsaszonyt, meg az urat. Nem akarom őket zavarni!

Ó csak tessék kisértani a kertbe. Ott vannak. Legkevésbé sem lesznek zavarva. Egy idő óta egészen más nálunk a mosás, mint volt ezélot! Szegyet itótt a fejembe az a „más mosás“ s csakugy futottam ki a kertbe. Hát uramfia! mit láttam?

A szilvafák árnyékában holmi, a szegény ember kicsiny pléh-sparherdjéhez hasonló alkotmányt füstölni, mellette a széken ülve, makrapipájából füstölő barátomat, amint valamit lassu könnyedséggel forgat s feleségét, ahogy a kerítésre ruhát aggat fel.

Anyaira meglepett a szokatlan látvány, hogy alig voltam képes a ház asszonyát s barátomat üdvözölni. No, de lysesféle „más mosás“!

— De hát józi, öregem, mit csináltak itten?

— Amint látható! Én a ruhánkat mosom, mert éppen ráérek s szörnyen mulattat a dolog, feleségem pedig, miután ékelenül örül a mindenképen kifogástalan mosókészültségeknek, mindenáron maga öblögeti, facsarja s teríti ki a megmosottat. Nézd csak, hogy mosolyog a valóságjal játszói módon történő új mosásunknak!

— Látom no s bámolok is rajta! De az Isten áldjon meg barátom, hogy eszelted ki ezt a játékosmást?

S ott mosás közben, mert dehogy is mozdultam volna el a mosógép mellől, megduttam aztán barátomtól mindent, amit tudnom kellett s

mostam magam is, a legelső ruhát életemben, pipászó mellett.

Megduttam barátomtól továbbá, hogy ugyan-csak sok tanulmányába került, mert a létező 10—11 különféle mosógép között legelőbb is akkora a különbség, mint a cukrozott narancshéja és a megromlott savanyúgorka között.

A kezünk alatt levő, mármost harmadizben dolgozó gyors-gőzmosógép azonban a legkényesebb igényeknek is megfelel. A víz gőzében forgó lyukacsos dobjába elsőiben 18 inget, másodsor 9 lepedőt, utána 36 zsebkendőt, azután az előző mennyiségeknek megfelelő színes, majd trítók, végül gyermek s férfi felsőruhát helyezhetünk bele, mely töltések mindegyike 20—20 perc alatt kifogástalanul lett megmosva. De oly hibátlanul ám, hogy a fehérműtől tnyelg csillógo hófehér, a színes pedig majd teljesen új, eredeti szint mutatót.

Miután pedig ezen gyors-gőzmosógépnél a mosás tulajdonképen csak abban áll, hogy a ruha a gőzben lassan forgó dob belsejében lazán egymásra esik: mosás közben a ruhának legcékesebb megérsülése is teljesen ki van zárva.

Megemlíthetem még, hogy minél szennyezebb, mocskosabb akárminemű ruha is, annál szívesebben mosódik meg a dobban anélkül, hogy szövete ez által bármiképen megtámadatnék; a mosás maga pedig annyira tökéletes, hogy pld. a levarrott szoknyaödrök, lehajtott kabátgallérok, ki nem fordított zsebek stb. befürölt ép oly tisztán mosódnak meg, mint kívülről.

Előnye az is, hogy a ruhát a mosás után egyszerűen csak ki kell öblíteni, kifacsarni s kiteríteni, tehát a ruha a hideg vízben való kitéése által szárazodó rongálástól is meg van mentve. A tűzifa, szappan megtakarítás az előbbi mosásimódnak több mint felét teszi ki, eltekintve attól, hogy kezelésére, az öblítőnön kívül, a gyermek keze is elegendő.

Végül pedig, miután ezen rendszerű mosógép valami oly egyszerű dolog, hogy egy emberöltőn át is kitart, megromlása alig lehetséges; s miután csekély súlyánál fogva bárholva is állítható: megrendeltem rögtön ott a helyszínén, habár ára teljesen felszerelvé, szállítási költségével vagy 110 koronát tett is ki.

Odahaza azonban bölcsen hallgattam az egész dologról.

Ugy nyolc hét mulva azután megkaptam a gépemet, éppen a következő nagymosás előtt vagy három nappal. Az asszonyok, a feleségem meg a cselédjűk, persze semmiképen sem tudták kitalálni, hogy micsoda furma masina az s ez a legérdekesebb a dologban.

— Ujje, rikoltozott a Naca, hiszen ez olyan, mint a kávépörkölőnk, csakhogy igen nagy!

— Eredt te bolond, felelt rá az asszony, tiz év alatt sem pörkölünk annyi kávét, amennyi ebbe a forgó dobba beleferne. Aztán nagyok is a likacsai, mind kiperegne belőle a szem.

— Hát micsoda, micsoda? — Csak találjátok ki szépen. Valamire csak való, ha már egyszer meghozattam!

A feleségem, a cselédem, a szomszédaszonyjűk is, dejszen teljes üléskükben sem találták ki a nyitját; persze egyik sem látta soha a mását, képen sem, én pedig ugyan el nem árultam volna sem a titkát, legkevésbébbé az árat. — Valamire csak való! Találjátok ki!

Elvélve azután mégis csak megkapta a maga rendeltetését a gép is.

Hja, ezt meg önök nem találják ki, szives olvasóm!

Szentül tudom!

Hát tudják-e, mi lett a mosógépből?

Krumpli-meg gesztenyesütő! Az bizony! Mert azt bizony pompásan lehet majd forgó dobjában megsütni, csakhogy egy kicsé nagyobb adagokban.

Na hiszen, dacára gépem oly hasznos rendeltetésének, volt is mit hallanom három napon át, hogy a „nyavalyát“ a feleségem utjába hozattam, mert bizony ez csak abba botlott bele mindig.

Hanem aztán a nagymosás napján, amikor a két mosónő, nagyobb szerencsémre, „ez egyszerű“ megint nem jöhett el mosni, feleségem meg javeszkélt, hogy a lánnyal ugyan effélis is alig lesz képes végezni a mosással, más valakit meg nem kap egyhamarjában.

Amidőn a krumpli-meg gesztenyesütésre beállított sütiőgép, ezen legválságosabb időben egyszerre csak elkezdett mosni, jäték-

szierien, soha nem látott, soha nem tapasztalt tökéletességgel s délig végzett az egész munkával.

Ezen idő óta ismét „kedves“, tiz esztendővel megijult férj vagyok!
De meddig?

Ezen cikket pedig, higgyék el kedves olvasóm, nem reklámul irtam, mert hiszen a jó bortak nem kell céger, hanem szemem előtt lebeggett az nagy nemzetgazdasági haszon, amikor ósdi, rossz szokásunkkal szakítva, a jövőre nézve takarékosan, szívesen tisztuljuk meg vagyonunk számbavehető részét képező ruhánkat.

S miután M... helyi szűkebb hazánk körzetén belül esik, P... ékat is, a cikkemben foglaltak igazolására, mosógépükkel együtt mindenki bármikor szintén megtalálhatja.

ANDORHEGYI TIBOR.

Az eszme, hogy Muraszombathán a magyarság szempontjából egy helyi lap indítassék meg, már korábbi időben is felmerült, de mivel ott helyben akkor könyvnyomda még nem létezett, az előállott nehézségek miatt ez még megvalósítható nem volt, midőn azonban (gondolom 1884. évben) ott Grünbaum Márk könyvnyomdász letelepedett, ezen eszmét az akkori intelligencia — talán egy-két kivétellel — magáévá tette és nagy lelkesedéssel csakhamar meg is valósította.

Itt összeségítettünk mindannyian, ki-ki a módja és tehetsége szerint.

Ezek között voltam én is és tehetségemhez képest járultam az eszme megvalósításához.

Mivel a lap kezdetben hasábosban magyar és vend nyelven jelent meg, egyszerű-kétszer egy-másik közlemény fordítását is teljesítettem.

Azóta a lapnak egyszerű előfizetője s olvasója vagyok. Csak emnyiből állott tehát a lappal való összeköttetésem, mely azonban oly csekély és szűk nem tévő.

A lap mindenesetre érdemeket szerezett arra, hogy 25 éves fennállását ünneplhesse. Megnyugvással, sőt büszkén tekinthet vissza az elmúlt időszakra és bátran hivatkozhatik a vidék és a magyarság érdekében tett szolgálatára.

AUGUSTICH PONGRÁZC.

Szívből üdvözölöm a „Muraszombát és Vidéke“-t első megjelenésének 25-ik évfordulója alkalmából. E lap missiót teljesít ezen idegen ajku vidéken a magyar nemzet kultúra mezején s fiákváivóje a magyarosítás szent ügyének. — Adja a magyarok Istene, hogy fennállásának 100-ik évfordulóján is megérhesse s akkor már nemcsak érzelmeiben, hanem nyelvében is teljesen magyarrá vált olvasóinak szívében eleszthesse az önzetlen igaz hazafiasság szent tűzét!

SÁNDOR GAZDA

e lap egykori munkatársa.

Régi dal.

Elíradtam... Jössz te lánykám,
Rözsülagas árnya int;
Hadd fedjedem kebleden el
Életem busz árnyait.
Hadd fedjedjék! lágy öledbe
Hajtvá izzó homlokom...
Töröld, töröld! s fűrtimmel
Játszadováz szenđerits el,
De mig rólad álmodom:
Meg ne itódj az ifju fón
Csillogó ósz-szálakon.

Ah, biz' eljár az idő! nem
Vár senkit s nem is feled;
Két marokkal szórja a bajt
S félel sem az örömet.
Ám a kedv csak lepke-módrá
Érint rózsá-szárnyakon,
S míg a bú-báj lomha szárnya
Migved összeérvézi, szántja
S mely nyomot hagy arcodon.
Ne itódj meg — a korán jött
Csillogó ósz-szálakon.

Mi az élet?... Nem mondom én:
„Pusztá pára, képzélet“!
Mert még több ve g y t a n i l a g
Cáfálnak meg, ugy lehet.
Azt se mondom: nagy remény mind
Épül csak légvárokban;
De míg világ — világ leszen,
Hogy itt ember boldog legyen:

Meg nem érjük, — fájdalom.
Ne ütődj meg a megingva
Csillogó ősz-szalákon.

Bölcse — mondják — az idő tesz
És a bő tapasztalat,
Hajh! de mire bölcsek lennénk,
Megvénülünk az alatt!
S ifju fővel hogy én annyit
Eltem át: csak bánhatom,
Avagy zordonan a hajnal,
Ifjuságunk gond-viharral
Mit ér?... át nem láthatom...
Ne ütődj meg a zilátan
Csillogó ősz-szalákon.

Hát var-e ez „ént“ imádó
Korban jellem, tiszta szív,
Mely magát emészti föl, míg
A közért hevülve viv.
Am hevül csak, gunyakaj lesz
Béred és a rágalom...
Szolga-önzés lett az élet,
Az önzetlen mit remélhet?!
Elte pusztá szánalom...
Ne ütődj meg a fehéren
Csillogó ősz-szalákon.

Ál-szemérem, ál-erény és
Álnok állon ál-beszéd,
Szembe mézes, hátha mérges
Hang zúdul rád szerteszét!
„Nyereség“ a nyilt igazság,
Szembe szálló szájakon:
Légy kígyó bár, csak s i m á n szől,
Párdot így lesz a — butákból, —
Ál-barát és ál-rokon...
Ne ütődj meg a családva
Csillogó ősz-szalákon.

Honszerem, férfiaság?...
Plédbe, frakkba bujt divat!
Majmokat nemz a húság
Vélük egy fedél alatt.
Védni elvet és hazát? — a
Puskaporszag árt nagyon:
Véd a bőröd! S hogyha rád val
A futás, úgy légy a s z á d d a l
Hős, vizen és szárazon...
Ne ütődj meg a gunyosan
Csillogó ősz-szalákon.

S tán igazságot keressz ma?
Ugy „balek“ vagy szertelen!
„Szemesnek áll a világ!“ s a
V a k csupán a szemtelen.
Mit neked „közjó“, ha mások
Ugy örülnek károdon;
Csapj szelet, hízelgi, kapaskodj,
Légy ügyes, svihák, csaló, hogy
Ur lehess majd másokon!...
Ne ütődj meg a szerényen
Csillogó ősz-szalákon.

Eh! de mit papolok én itt,
S hordok össze büne-bünt?!
"Sz amit eddig elsoroltam,
Jó szerével föl se tűnt.
Mit csatázok a kor ellen,
Melyet Róma átka nyom;
Elfogultság piszkos árján
Nero és Lucullá — bálvány,
S nézd a nép mily szánalom!...
Ne ütődj meg a sürtin fel-
Csillogó ősz-szalákon.

Féle nyelge góg-s közönnnyel!
Féle renyhe uri had!
Hogy kövőbb föld-kukac vagy,
Még ne bízd el úgy magad!
Hidd el ember, csak sziveddel
Állsz fölébb az állaton;
S még ha az sincs, — fönnen éröz,
Csak kevélyen más lenéző!
Rég alantabb állsz azon!
Ne ütődj meg a haragtol
Csillogó ősz-szalákon.

Föl, te léha, gyáva fajzat,
Embernek csufoit fa-báb!
Hány ezred-év vak szeszélye
Hány-vet még idebb-odaébb?!
Zsarnok önkény lánca meddig
Sir, csörög még lábodon!?...
Föl! Teremts egy új világot,

Mely a nyirkos romra hágott...
Mért nevszt hát lángomon?!
Ne ütődj meg a letikádt
Csillogó ősz-szalákon.

Sokratesz nagy bölcssége
A pohárral véget ért,
Krisztus fölfeszítettése
Hjába volt a sok büncrt.
Mért születni is, ha vágyunk
Egyre „jobb világba“ von?
Jó anyám, oh mért is aadtál
Életet, ha gunyja csak fáj
S bánj a részvét, bánt nagyon.
Ne ütődj meg a búzake fön
Csillogó ősz-szalákon.

Áttekintek éltemen és
Csak sivárság életem,
Melynek égető homokját
Csüggedezve lépdelem.
Vajha lesz-e egy oáz, hol
Magamat kinyughatom?
Lesz-e édes, csöndes álom,
Bár csak egy csepp boldogságom?
Vagy azt sohse várhatom?!
Ne ütődj meg a lecsüngve
Csillogó ősz-szalákon.

Titkos érzet sugja nekem,
Hogy nem élek már soká;
Elmullik sok szenvedésem
És a sirba száll alam.
Lányka, ültetsz-e virágot?
S majd a sir-virágokon
Könnyed ég-e, úgy miként e
Sok családás cillébe?
Gondolsz-e rám akkoron?...
Ne ütődj meg az elhalón
Csillogó ősz-szalákon.

Hah! de minő láz-álom ez!
Ugy, ugy üdvöm! már elég...
Ah! mi jó, hogy szebb valóra:
Csókajdra ébredék;
Nézd, a méh is mily vigan jár,
Dong a friss virágokon,
Tán az is mind csak azt zengi:
Szeress, szeress! mert csak ez, mi
Örök ifjuságot ad;
Szedd ki lánykám, azokat az
Ostoba ősz-szalákat...

SAÁRY JÓZSEF.

Jubileumkor.

Jelen voltam az eszme fogalmazásánál.
Amikor t. i. felvetetett, hogy jó lenne egy
lapot indítani, melyet mi, tanítók írunk.
— De ez néhány évvel 1885 előtt volt.
Hanem, mint legelőbb kezdett — vajudott.

Aztán segítettem a megszületett „Mura-
szombat és Vidéké“-nek bölcsőjét ringatni.
Ma már magától értetődik, hogy egy
ily nagy, népes járásnak, mely amellet
egy földrajzi helyzetnél, mint nemzetiségi
viszonyainál fogva kétszeresen rászorult a
magyar kultúra és haladás eszközeire: le-
gyen lapja az ügy szolgálatában.

Azóta nagyot fordult a világ! Mura-
szombat faluból várossá fejlődött. Intelli-
genciája tetemesen meggyarapodott. Mi vi-
dékiek, úgy látszik, ezen gyarapodás ará-
nyában maradtunk el előbbi szerény mun-
kásságunkkal a laptól, úgy vélvén, akad
ott ugyanis elég hivatott munkatárs! No, de
nemcsak ez. Mi, a nemzet napzámosai a
kor követelményeinek megfelelően, más tág
munkateret vagyunk kénytelenek betölteni.
Tölem már százan százszor kérdezték,
nem öl-e meg az unalom ezen az eldugott,
csendes helyen?

Nem Uraim! Unatkozásra nem jut
időm. A nappalaim az iskolák és ifjusági
könyvtáré, a kertészkedésé, a szőlőszeté,
a faiskoláé, a hernyó- és vérteti pusztítáé,
a méhészeté, a gazdasági tudóstói dol-

gokban való utánjárásé, a meteorológiáé,
a hitelszövetkezeté és a népe, mely minden
figyes-bajos dolgában állandóan félkezes s
melynek első utja még akkor is hozzá-
vezet, ha családtagja vagy (tisztességszól-
ván) sertése megbetegedett. — Az irni
valókra (nem is gondolnák, mennyi van?!)
és olvasásra már csak éjjel kerül a sor.
Tehát nem érünk rá!

Megvallom azonban, hogy mostani
igen tisztelt szerkesztőnk, aki majdnem egy-
maga, annyi rátermettséggel írja kedves
lapunkat, nem illetett egyszer sem emiatt
szemrehányással, tehát czuttal alig volt in-
dokolt excusálásom.

Mivel kezemben a toll, még valmit.
Újabb időben bármely szép, életrevaló
eszme merül fel édes hazánk felvirágozta-
tása, megerősítése terén, biztosra vehetjük,
hogy annak propagálásában előfordul ez
az elmaradhatlan tétel: „Ebben néptani-
tónkra igen szép feladat vár.“

Igen, ott voltunk, ott vagyunk és ott
leszünk mindig. Szolgálatunk minden jó ügy
telhetségünk szerint.

Legutóbb egy igen szép, hazafias ké-
relem hangzott el a „Muraszombat és
Vidéké“ hasábjain a Vendvidéki Magyar
Közművelődési Egyesület részéről, járásunk
főtisztelendő lelkesi karához, a magyar
nyelvű istentiszteletek behozatala tár-
gyában.

Megismételtem a fenti tételt: ebben a
dologban is a lelkes tanítóságra igen szép
feladat vár.

Minden tanítónak át kell éreznie, hogy
a nép valláserkölcsei nevelése boldogsága-
nak, megelégedésének, türelmeségének,
szerénységének, mértékletességének s min-
den nemes tulajdonságának leghathatóbb
és legbiztosabb alapja. De ezt mi azofe-
lül még a magyarosítás terén is sikerrel ka-
matoztathatjuk.

Ma már majdnem minden hitközség te-
rületén több iskola is van járásunkban. Ha
a tanítók egymásközt megállapodva ugyan-
azon magyar egyházi énekekre tanítják meg
növédeiket s ha többször nem, hát leg-
alább havonként egyszer ugyanazon napon
tempómba vezetik a gyermekeket s ott fel-
zendül az ifju sereg ajkán a magyar szent
ének, lehetetlen, hogy a szülőket és más
hívőket is nem vonzáná oda ez alkalom.
Ha ilyenkor a ft. lelkész urak magyar lelki
oktatást is adnak a gyermekeknek, amit —
gondolom — örömet megtesznek, úgy ezen
istentiszteletek már magukban véve egy fel-
emelő, kedves kiindulási pontot, mintegy
magvát adnak a lassankint meggyökeresedő
és terebélyes fáva növekedő magyar isten-
tiszteleteknek.

SINKOVICH DÉNES.

Kedves Muki Barátom!

Folyó hó 12-én kelt nagybecsű felhívásodra annál
nagyobb készséggel küldöm e néhány sort jubiláló lapod
számára, mert azota, hogy a Takács István barátom ál-
tal — a magyar nyelv terjesztésére — megindított „Mura-
szombat és Vidéké“-be szépirodalmi és egyéb dolgokat
írogattam, immár, nemcsak egy negyedszázad múlt el, de
magam is oda gyökereződtem abba, a Ti önzetlen
hazafias munkásságotok folytán megma-
gyarositott — szép viadís-országba, hanem 17 évvel
előtt megnősülve, ma is örömmel érzem és tapasztalom,
hogy amint a nemzeti élet lítere a nemzeti nyelv: egy a
boldog házasság letetése is egyedül a jó feleség, a jó anya,
amilyen a vendvidéki jó magyar nő.

Tisztelettel gratulál Neked és lapodnak

Szombathely, 1909 decz. 14-én

szerelő barátod:
GERLITS SÁNDOR.

Várok.

Zimankós téli éjszakában
sötét utcák kihalt sorában,
az éjj fojtó, vastag ködében
megyek álomban, megyek ébren,
s időnként itt-ott meg-megállólok.

Valakit várok.

Igy vártam őt tavasszal, nyárba
és méla ősszel. — De hiába
vártam virággal, hívtam dallal.
(Virág elhervad, a dal elhal.)
S szememből fájó könny szívárogo.
És én csak várok.

Várok. Mert érzem: egyszer ő eljő,
megérint lágyan, mint a szellő,
hozzám simul lopva gyengéden
és körülövez a képes-Éden;
ha eljön ő, kiért sovárgok,

akire várok.

És csókolni fog, ha jó, a Nőstény,
(— a vágyból-vágyért élt őslény —)
Csókol, ölel, becéz és — megcsal.
... Virág elhervad, a dal elhal,
és szívből sürű vér szívárogo.
És én mégis várok.

Szombathely, 1909. december hó.

KUTON BÉLA.

A Vasvármegyei Napló szerkesztője.

Tekintetes Szerkesztő ur!

Nem tudom minek köszönjem azt a szeren-
csét, hogy Tekintetes Szerkesztő Ur a „Mura-
szombat és Vidéke” munkatársai, illetve tudósítói
közé sorozott.

A múltban, midőn még ezen jubiláló újság
két nyelven jelent meg, szerény tehetségemhez
képest némi fordítási gyakorlatokkal küzködtem
ugyan, egy néhány cikket írtam is becses lapjába,
de az nem érdemel említést. Abban az időben is
csak a magyarosítás ügyének kívántam szolgálni.
Akkor kevesen voltak ám még. Most miután a
gárda megsaporodott állítnak talaltam, hogy a
fiatalabb nemzedék lépjen sorompóba és látva
azt, hogy dicsősen állja meg helyét, egy idő óta
visszavonultam.

Midőn a „Muraszombat és Vidéke” 25 éves
jubiläumát üli, oly kezebben találja szerkesztését
melyek őt a lehető legmagasabb potera helyezték,
szerkesztőjében és munkatársaiban elegendő garan-
tiát látok arra nézve, hogy lassan bár de bizo-
san vezetni járassunk ügyeit a kitűzött cél felé.

A szép jubileum: alkalmával fogadja Tekin-
tetes Szerkesztő ur, őszinte gratulációját.

Alsómorácz, 1909. decz. 22.

Hima Sándor,
ev. lelkész.

Ismertes elöttünk ama nemes küzdelem, melyet a
szomszédos muraszombati járás áldozatkész vezetői a ma-
gyarosítás terén kifejtettek. Megtalálták ok eddig is és meg
fogják találni ezután is a helyes utat a hazafias érzületnek
jolyonos ébrentartására!

Eme nemes igyekezetükben egyik állandó fő-segítő-
társuk a 25 éves fennállását ünneplő hetilapjuk volt, melyet
a járás intelligens közönsége mindig igaz szeretettel ápolott
és támogatott, sőt a lapra nézve igazán válságos időben
is, mikor az Ujházy-féle könyvnyomda da üzemet megszü-
ntette és a járás majdnem 6—8 hónapig nyomda nélkül ál-
lott, akkor is találtak módot arra, hogy az akadálytalanul
megjelenhessen.

Ezen nemesen gondolkodó férfiak lelkes szószóló-
jának, a „Muraszombat és Vidéke” c. hetilapnak 25 éves
fennállásához szívből kívánom, hogy az nemes misszió-
ját, melyet betölteni hivatva van, továbbra is fényes eredmé-
nnyel teljesítse.

Szentgotthárd, 1909. dec. 20.

WELLISCH BÉLA.

Ámort megölték.

Lányok sirjatok, megölték Ámort,
Ott találtam egy bokor tövében,
Valami gyilkos lélek emelte rá
Átkos kezét és meghalt szegény.
Hogy sirhatott? Még könnye fel se száradt,
Kihulló vére szerte öntözött,
Megölték Ámort. Ott találtam holtan
Csudás illatu jázminok között.

Felajzott nyila szerte heverészelt,
Rajta a kopja harc készen áll,
És jött az elmulás, jött az ényészet,
És jött a gyilkos, a vad halál.
Hogy tombolt az élet versenyt halállal,
Ámor ott feküdt holtan szeliden,
Nem hallatszott, csak gyászos madárral,
Temetni se jött hozzá senkiem.

Tán valami csalódott gyáva lélek,
Kit sebes nyílal jól sziven talált,
Gyáva boszuját töltte be rajtat,
Hozta a bűnös, a nagy halált.
Ámort megölték gyáva halaldók,
Nekem vérem volt, én siratom,
Gyarló a sorsunk, gyáva mulandó,
Ma: öröm, holnap: gyász, siralom.

Nagy siratók közt, hadd sirom én el
A legnagyobb, legfájdóbb bánatot,
Lelked a lelkek tűzében ég el,
A but, a gyászt nekünk hagyhatod.
Szerelmes szívem zengő dalában
Vissza sirom majd a bánatot,
Hadd tudja erdő, dalos madárka:
Ámort megölték, Ámor halott.

Leszünk azért még nagy siratók közt,
Kiknek sorsa: örök szerelem,
A mi szerelmünk győz a halálón,
A te mulásod nem feledem,
Megölték Ámort nincs siratója,
Pedig a sors rá nyugot csapott,
Bucsdalod legyen hát e nóta:
Megölték Ámort, Ámor halott.

Dr. Vályi Sándor.

Ünnepi fogalom.

Fennen hirdetik sokan az életben, a társ-
dalomban és ezeknek különböző megnyilvánulá-
saiban: a békességnek keressük és az iránt ese-
dezzünk a nagy Alkotóhoz, hogy küldje reánk a
békesség anyagját, hogy az minden ténykedéseink-
ben feltűnik lebegjen.

Szép és igazán nagy jelentőségű igék ezek,
de horderejük azok, kik oly fenhéjazóan hirdetik
őket. rendszerint nem ismerik, mert tetteikkel
épen a békétlenségnek apostoláivá szögödnék.

Ma nem éljük a nagy és hangzatos prási-
sok korát, mert a munka, a tisztá, becsületese-
munka hódít és követel teret és érvényeslést
magának mindenütt, amelyet mérgegel, méreg-
keveréssel sem lehet ezéjzától, rendeltetésétől
elvonni, eltantoritani.

Többet tettekkel és kevesebbet szavakkal!
Aki tetteivel adja a nemes jellem mintaképét, az
ezzel az életével emelt szobrot örökre önmaga-
nak és nevét aranybetűkkel véste be az életörté-
net lapjába. Aki csak szavakkal akarja bárva-
nyoztatni önmagát, de tolvajlev riaczófal azok tar-
talmára, az ideig örág uszhatik a felszínen, de
rövid pünkösdi királyság után a megvett ismeret-
lenség homályába süllyed.

Az életörténet megírásának egyik hivatott
közége a hirlap, szerény körben a „Muraszombat
és Vidéke” is, mely épen a fenti cél szolgálata-
ban most ért el fennállásának negyedszázados
jubileumához.

Szerénységem mint ezen lapnak már hosz-
szabb idők óta és évek sorozatán át munkatársa,
csékély erőmből telhetően is mindig ezt a célt
szolgálta e lap hasábjain, melyek mindig a
nemesítő munka dicséretét látott csak napvilágot,

Fogadja meg most mindenki, ki e végvidéki
magyar rögn éli át a muló élet oly rövid per-
ceit — akár olvasója, akár munkatársa e lap-
nak, akár a lap köteleinek kívül áll — hogy ne-
mes tetteivel és nem nagyképszerűsödő szavakkal
adja meg az alkalmat e szerény lapnak arra, hogy
nevét és tetteit arany betűkkel örökíthesse meg
az utókor számára. Egykém mellett, kölcsönös
segélynyújtással munkálkodjanak egymás javára és
jövők érdekében. Vessük ki mindenkorra a telje-
sen meggyűlölt és az elpusztult lengyel nép óta
egyedül még a magyarok között ismeretes pártos
viszályt! Rövid az emberi egyed élete és ha ez
nem édesíti meg az igazi barátság, szeretet, bé-
kesség, kölcsönös megbecsülés és egyéb nemes
érzelmeik mézeseppje, csak még nehezebbé válik
az amugy is nagyon fájdalmas és gyötörő halál.

Érvel a fogadalommal lépünk át mindnyájan
az új korszak első lépéséjé és ha fogadalmunk
őszinte és komoly, megvirrad még a nagy, gazdag,
szép és hatalmas önálló Magyarország hajnala.

Dr. Sömen Lajos.

„Muraszombat és Vidékének”
jubileumához.

Kedves Lapom!

Mint régi munkatársad, ünneplő jubileumod
alkalmával kötelességem tartottam, hogy 25 éves
küzdő pályafutásodról megemlékezve ünneplésed-
hez szerény soraimmal hozzájáruljak.

Teszem ezt azért, mert tudom, hogy rózsá
töviseken született s karddal kellett a harcztól
megvinnod, hogy ezen exponált nemzeti-egő
védékünkön, a Téged megöltét helyét elfoglal-
hassa s küzdve, a magyarság zászlóját diadalra
juttassad.

Hogy az álmagyarság ellen küzdened kellett,
nem egyszer voltál kénytelen az igazságnak teljes
hatalmával harcba szállani, hogy ezen eltvedett
báránykákról az alározott letéjped s a közvele-
mény bírái élt állítsd öket.

A mily szigorú és könyörtelen voltál az
eltvédekkel, ép oly szeretettel ölelted magad-
hoz az igaz uton haladókat, Szószólója voltál
szegénynek és gazdagnak egyaránt.

Nagy és dicső pályafutásodon 1889. évben
utolért téged is Kedves Lapom, a sors könyörte-
len csapása. Nagy beteg lettél s a halállal vívód-
tál, mikor beteg ágyadhoz érkeztem. A halál
feletted repkedett s immár „csak egy szám” s a
„Muraszombat és Vidéke” örök álomra hajtja fejét.
Gyászba borult a szerkesztő, a kiadó s a mi
kedves Takáts Pista bátyánk, a ki akkoriban egy
személyben mindenes volt e lapnak. Még szedő
gyerek, ki a sajtó hibákat szedje sem állott ren-
delkezésére, mert akkorlátban Szentgotthárdon
szedték azokat. A lap is anyagi zavarokkal
küzdött.

Ily körülmények és anyagi zavarok között
nem esoda, hogy a rég kipróbált katona Takáts
R. István ur a szerkesztő, kiadó, gyjtő, kezbe-
sítő megunta a dicsőséget s a legnagyobb fájdal-
mára, remegő hangon mondta nekem: „Hogy még
egy szám.” S ezzel Kedves Lapom, befejezted
volna földi pályafutásodat. Hála a magyarok Iste-
nének, a katasztrófa nem következett be.

A válság e szomorú perczekben segítségére
siettem Takáts urnak s megosztottuk magunk-
közt a munkát. Ő vállalta a kiadóihiatal vezeté-
sét én vállaltam a szerkesztőseget s egyben
visszavonhatlanul elhatároztuk, hogy a lapot
semmi körülmények között, de még akkor sem,
ha kiadása deficitelt jarna is, a mi akkor rem-
szemekkel nézett felénk, be nem szüntetjük. Mert
erős volt bennünk a meggyőződés, hogy a leányzó
még nem halt meg, csak alszik.

Neki fogtuk a munkánkat s a mi kedves
lapunk szépen fejlődött. Vállalkozásunkat nemcsak
erkölsi siker koszoruzta, hanem egypár száz
korona tisztá jövedelemmel záródott évi szá-
modásunk.

Igy dajkáltunk és ápollunk kedves betegünk
éveken át, a mig be nem evethettük a Vendí-
döki Magyar Közművelődési Egyesületnek biztos
révébe, a hol immár, a pokol kapui sem vesznek
erőt rajtat.

Végül az ünnepély alkalmával Kedves Lapom
azt kívánom Éj és Küzd! még magyar szó hang-
zik e földön!

Korong, 1909. december 24-én.

Volt szerkesztő

Wilfinger Károly,
áll. isk. tanító.

Egy riporter feljegyzéseiből . . .

Ünnepélyes ábrázatot ölt a redakció, a nyomda, a jó öreg gyorsrajt hatalmas kereké meltságtalajosan forog a mint a „Muraszombat és Vidéke“ jubileumi számát ontja magából.

25 év — az idő, hogy eljárt. Megjelent a 26-ik évfolyam 1-50 száma, a jubilaris — az ünnepi. 25 évről számol ma be lapunk, a mely nemcsak a lap története, hanem járunk társadalmi eseményeinek, fejlődésének híü tükré is.

Az évek történetének felsorolása a krónikás dolga, a riportert a napi események érdeklik, az újdonságok, hírek összegyűjtője, a redakció közölközése.

8 éve, hogy a szerkesztőség kötelekébe tartozom, s az elmúlt évekre melegen, kedvesen gondolok vissza. Szerkesztőim nobilisan, censura nélkül adtak helyt írka írkaimnak a lap hasábjain. Halásan közszónóm ma is e bizalmat, mert hisz e bizalommal vissza nem élni — nehéz dolog.

Sokat kellett lötni futni míg egy két hirt kaptam, de annál inkább elégedett voltam, ha a hír rovát változatos tartalommal jelent meg.

Péntek, ez a nap a heti lapok riportereinek fekete napja. Egész héten halogalja a kézirat leadását, de e napon nincs irgalom, a nyomda kéziratot kér s a riporter kenytelen kellett vereztekező homokkal ül az iroasztal mellé s rója a sorokat egymás után. Vasárnap aztán a főszerkesztő ur érdeme szerint megdicseri vagy lehordja a jámbor riportert, lapunk „nyajjas“ olvasója pedig miután a hirdetéseket is átöngesztte, kijelenti hogy nincs benne semmi és mégis többbe kevesbe lepezett kíváncsisággal várja hetről hétre a lap megjelenését. Hát még azok a jó akaratú megjegyzések, a mikkel a főszerkesztő traktálják a jobb sorsra érdemes diétásan újság íróit — erről jobb nem is beszélni. Megszökik az ember mindent der Meuschicht ein Gewohn heitshier.

De bár hogy volt is, a lap szolgálatában eltöltött évek mindig kedves emlékeket ébresztenek bennem, s a jubileumi szám megjelenésekor a lap iránt érzett ragaszkodásom jelölő az ünneplők sorába lépek és hálás szeretettel üdvözölöm kis lapunkat az új negyedszázad küszöbén.

Kacsó Ferencz.

Mult és Jelen.

Irtá: Kiss György.

A „Muraszombat és Vidéke“-nek több mint 10 éve vagyok szerény munkatársa. Mint ílyet a Tekintetes Szerkesztő ur arra kért, hogy írjak a lap 25 éves fenállása álkalmából valami cikket. Igaz, hogy már régen írtam, de legyen meg a szerkesztő ur kívánsága: én írok bár öszintén szólva, ma már korántsem vezet az a lelkesedés, mely régebben vezetett s ennek oka azt hiszem az, hogy ritkán vagyok inspirálva az írásra. Megboldoguit dr. Vratáris Iván szerkesztősége alatt igaz, hogy másképen is volt, akkor volt ami inspiráljon. Ez volt az a három kemény pengő forint, mely kijárt minden egyes cikkrét, mégha akkorra is volt, mint a nyul farka.

Akkor bizony nem volt olyan nagy szükség az ollóra s nem a szegény könyvnyomtatás zsedék össze a lapfőteletéket, hanem eredeti kézzirattal, melyből volt mindig quantum satis! Az olvasó közönség lelkesedése nem ismert határt, egész héten lázban volt s égett a vágytól, hogy a „Muraszombat és Vidéke“-t olvashassa. Elvezte azokat a remek szellemi termékeket, melyet a vidék apraja-nagya a lap részére hetenkint össze hordott. Szóval városunkban és vidéken valóságos újságírói láz dübögött. S ma pang az irodalom, nincs csevegő ércz, nincs semmi mi bentünk ismét munkára serkentsen, hogy szívvel lélekkel s egész tehetséggelközel szolgálhatnánk a „közérdek“ rögis mezején.

Tekintetes Szerkesztő Ur! Jól tudja Ön is, hogy a természetben nincs ugrás. Ezer éves alkotmányunk erőssége mindig a jog folytonosság fenntartása, vagy ha azon valami sérelem esett; annak visszaállítása volt. Én is mint a hazának hí fia, az alkotmányt nagy tisztelője, a „Muraszombat és Vidéke“-ének lelkes munkatársa, arra kérem, állítsa vissza a régi jogunkat, legyen nagylelkű s áldozzon bőszeg jóvedelméből a haza és irodalom oltárára a „Muraszombat és Vidéke“ munkatársainak is. Igérem, hogy ez a lelkes és önzetlen író gárda ismét együtt lesz és soha meg nem szűnő szeretetéről és támogatásáról mindenkor biztosítja.

Írják-e még? Nem! Ingyen ez is elég.

Boldog új élet.

Az újví üdvözletek megváltása.

Az örök és végtelen multba merült ó esztendő határánál, a jobb és remélhetőleg boldogabb új év hajnalán, öszinte szívvel közeledünk egymáshoz, jó kívánatokkal megterhelve. A V. M. K. E. által indított mozgalom folytán alulírottak zennel — az egyénenkénti gratulálást egy magaszos czébra megváltván — ezuton kívánunk legboldogabb új esztendő mindazoknak akiket illet, összes jóbarátainknak, ismerőseinknek, úgy helyben mint a járásban, és kész örömmel vesszük tudomásul, hogy nekünk is csak ezen a módon gratulálnak.

Ascher B. és Fia	Muraszombat	50.
Békássy Ernő	"	2.
Bölcs Béla	"	5.
Dr. Brandiev Sylvius	"	4.
Dr. Czifrák János	"	10.
Döbrentei Antal	"	2.
Filiszár János Tótkeresztur	"	2.
Fülöp Jenő	Muraszombat	1.
Dr. Geiger Arthur	"	3.
Dr. Geiger Vilmos	"	4.
Hartner Károly és Fia	"	12.
Horváth Károly Szarvaslak	"	2.
Hunyadi Sándor	Muraszombat	1.
Junkuncz Sándor	"	5.
Junkuncz István	"	2.
Kocsó Ferencz és neje	"	3.
Kápoly Kálmán Musznya	"	1.20
Kiribsch Ferencz	Muraszombat	3.
Kleinrath József	"	2.
Kohn Lipót	"	5.
Kováts István	"	2.
Malacsics József	"	2.
Most család	"	2.
Nagy Rózsika	"	1.
Osterer Károly	"	2.
Dr. Pintér Miklós	"	2.
Pösfay Pongrácz	"	4.
Porkoláb Gyula Ballyaud	"	5.
Ratkol Tivadar	"	4.
Richter József	"	2.
Saruga Frigyes Felsőlendva	"	2.
Saáry József Muraszombat	"	3.
Sárkány Ádám Péterhegy	"	3.
Dr. Shiek Ferencz	Muraszombat	3.
Özv. Sch. Fehér Ilona	"	1.
Schnell János	"	2.
Schweinhammer János Battyánfalva	"	2.
Simon József Muraszombat	"	2.
Özv. Skrilecz Ivánné Nagyszombat	"	2.
Dr. Skrilecz Mihály Muraszombat	"	5.
Dr. Sömen Lajos Muraszombat	"	5.
Surányi Hermin Urdomb	"	2.
Özv. Szabó Kálmánné Muraszombat	"	2.
Szerezy Viktor Tótkeresztur	"	3.
Takáts László Budapest	"	3.
Takáts R. István Muraszombat	"	2.
Takáts Ferencz Nagyszombat	"	2.
Vártes Sándor Urdomb	"	2.
Dr. Wappenstein Heinrich Felsőlendva	"	5.
Dr. Vályi Sándor Muraszombat	"	3.
Obál Mihály Vashidegkut	"	2.
Völgyi Ferencz Csendlak	"	1.

H I R E K.

Miután a Muraszombat és Vidéke nincs abban az anyagilag kellemes helyzetben, hogy az újví üdvözleteket megváltassa, tehát váltásdíj nélkül, de öszinte szívvel kívánunk kedves előfizetőinknek, lapunk barátainak és munkatársainak boldog új esztendőt.

— Lapunk jubilaris száma A jubileumokat rendszeren a véletlenek pattanják ki. Így történt ez lapunkkal is. Egy kaszinói beszélgetés alkalmával, amelyet természetesen Takáts Pista bátyánkkal folytatunk, jött szóba, hogy a Muraszombat és Vidéke ez-előtt 25 évvel született. A szerkesztőség agyában nyomban megfogant a jubilaris szám gondolata s legott közölte tervét Pösfay Pongráczzal, a V. M. K. E. elnökével.

Már megint parádét akarsz? rivallt ránk Pösfay és csak akkor csendesedett le, amikor megnyugtattuk, hogy semmiféle ünneplésről nem lesz szó. Tisztán házi ügyként kezeljük a dolgot s nem kérek tőle egyebet, minthogy a jubilaris szám költségeit fizesse meg az egyesület. Erre még jobban dühbe gurult s nagyot sodorítva torzborz bajuszán, így kiáltott fel:

Hát már a V. M. K. E. pénzt is el-akard költeni, nem elég hogy a Casinóé elpusztítottad?! De megint csak lecsapult, különösen amikor arról biztosítottam, hogy a költségeknak csak felét kell fizetnie, mert a másik felét beigézte már gróf Batthyány gróf ur ömeltősége a gazdákör részéről.

Ilyen előzmények után fogtuk hozzá az előkészületekhez, amelyeknek eredménye a mai — 14 oldalra terjedő — jubilaris szám. Az volt az ideánk, hogy mindazokat szólaltassuk meg lapunk hasábjain, akik 25 év alatt akár mint szerkesztők, akár mint munkatársak csináltak a lapot. Közel 60 megkeresést küldtünk szét és örömmel jelenthetjük, hogy felhívásunknak igen sokan lettek eleget.

Lapunk mai jubilaris ünnepén gazdag tartalommal jelenik meg. Az ünnepi vezércikkben kívül közöljük a lap 25 éves történetét, bemutatjuk a lap első számát, melyet a 25 év előtti kezdetleges gépen nyomtak, kiadjuk az első szerkesztő és a mostani redactio tagjainak arcképeit. Ezután felvonulnak sorba illusztris férfiak és hölgyek kéziratait. Komoly cikkek, emlékezőések, üdvözlő sorok, versek. Valamennyien díszei ennek a jubilaris számnak és biztosítékai a jövődönök.

A szerkesztőség ez uton mond halás köszönetet a szives támogatásért.

— Főuri vadászát. Gróf Széchenyi Tivadar v. b. l. t. nagybirtokos e hó 27, 28 és 29-én vadászatot tartott a kisszombati, faludi, halmosi, muracsermelyi, köhida, véghelyi, borhida és ferenczfalvai vadászterületein. A három napos vadászaton részt vettek a főuri hazigazdán kívül gróf Apraxin Sergius, gróf Batthyány Béla, Tamás, ifj. gróf Széchenyi Tivadar es. és kir. kamarások, dr. Czifrák János, Saruga Frigyes és Bazsanyi Mihály. Terütekre került 432 drb nyul, 28 drb fácánkakas, 3 őzbak és 19 drb fogoly.

— Új megbizottsági tag. A mártóhelyi kerületben dr. Vratáris Iván halálával megüresedett bizottsági tagsági helyre a 29-én tartott választáson egyhangulag dr. Sömen Lajos ügyvédet választották meg.

— Készül a hozzájáró ut. Végre valahára mégis komolyan vesszük a hozzájáró ut kérdését. Az ünnepek elmúltával — felhasználva az enyhe fagymentes időt — hozzáfogtak a munkához s ha most meg nem fagy, hamarosan be is fejezik.

— A nagy idők utolsó tanuja. Dicső szabadságharcunk járásonkbeli utolsó aktív katonája, Bozsek Péter halmosfői lakos, volt 48-as honvéd, e hó 15-én halt meg muraszombati kórházban élte 74 évében.

— **Czifrák József** Sopronvármegye nagymartoni járásának főbírája lapunk szerkesztőjének látogatására több napra Muraszombatba érkezett.

— **Tisztújítások az izr. hitközségben.** Zsidó polgártársaink autonóm hitközségében az év elején tisztújítás lesz. Értesülésünk szerint a közhaj dr. Ritscher Samut akkor az elnökségben megtartani, akinek az új tervjelen építés és a hitközség ügyének vitele körül civítázhatlan érdemei vannak.

— **Nőegyleti gyűlés.** A muraszombati izr. nőegylet f. hó 2-án, vasárnap délután 3 órakor tartja az izr. hitközség tanácstermében évi rendes közgyűlést, melyre az egyesület tagjait ez uton is meghívja az elnökség.

— **Eljegyzés.** Valpatics István székesfővárosi tisztviselő, városunk szülötte, eljegyezte Pál Bertuska kisasszonyt Piskiről.

— **Karácsonyra ünnepély az óvodákban.** Nemeslelkű gyermekbarátok jószívűségéből az idén is szép karácsonyfát állítottak fel az óvodákban. A kis arcosok repeső örömmel nézték a csillogó fat a kisdedek ártatlan öröme a legszebb jutalom volt azoknak, akik a szükséges költséget összedázták és a két buzgó óvodának, Takáts K. Irmának és Nagy Rózsikának, akik a gyűjtés és a díszítés fáradságos munkáját végezték.

— **Jönnek a színesek.** Január hóban ismét színházi élvezetben lesz résznk. Kiss Arpád színiugrázó, akinek kitűnő tartalát az ódszettel volt alkalmunk megismerni, teljesen új műsorral 15 előadást fog tartani. Tekintettel a teljeszen szomorú és eseményeküli farsangra azt hisszük, a színesek igen jó szolgálatot tesznek a közönségnek.

— **Megjelent Keskeméten a „Szőlészeti és Borászati Lap Naplára” 1910. évre új, dosz, tárgyalgo-., érdekes, változatos és értékes szakcikkekkel. Ára 1 korona. Tartalom: A naplár és havi jegyzéklapokan kívül „Havi tevőndök a szőbőben és a pincében” Szőlő-zet. Chasselas ciotat. — Chasselas musque blanc. — Sarga Ortlicsi. — Az általános helyzet. — A szőlőszőzés (ábrával). — A szőlőmetszés arany szabályai. — A szőlő mestersege természetse. — A szőlőössze hámozása. — A szőlőtoke öntözése. — Szőlőfirtök hízlasta gyűvítés által. — A esemeszefogat elártása. — Az előbővény. — Szuperfoszfát keszítés. — Bőrhulladék mint szőlőtrágya. — Uj magántermő szőlőfajok — Elsargult szőlőtokek. Borászati; Borok házastása. — A hordók borettete. — A vizahőlyg mint borderítőszert. — Parafadudók kezelese. — Borospalackok tisztítása. — A vörös borok színváltozása. — Szőretelő- és pinceszőzők. Különféle rovatban számos kisb-nyagból érdekes közlemény. Az egy korona ár előleges bekiel-dése mellett megrendelhető szerzőnöl: Maurer János. Keskemét. Minden szőlőszázda olvasson Szőlészeti Naplart, mely tuit és utbizagiat a szőlő egyes munkalatainak helyes keresztüvitelére. miáltal a jövedelem szaporodik.**

— **A legnagyobb rejtélye** a mai politikai helyzet. Ki tudná megmondani, hogy mit hoz a jövő! Az újságokban is sokszor legellentesebb véleményeket olvassuk. A „Budapest” Kossuth Lajos kedvelt lapja volt sok éven át, annak elveit valjára is, igaz szószólója és tájékoztatója a hazafias magyar olvasóközönségnek. A Budapest 23 év óta együtt érez, együtt hű előfizetőivel, azok érdekében sem fáradságot, sem áldozatot nem sajnál. A mellett, hogy mindig nagyobb és jobb lapot ad, évenként egyszer egy remek ajándékkal is kedveskedik előfizetőinek. Mostani ajándéka a Kossuth emlékalbum, mely rendkívül érdekes tartalmával és igen díszes kiállításával méltán fog feltűnést kelteni. Uj előfizetők csak ugy kaphatják meg, ha legalább fél évet előre fizetnek. A Budapest előfizetési ára: fél évre 12 korona. Mutatványssalment ingyen küld a kiadóhivatal, Budapest, IV., Sarkantyus-utca 3.

— **A Budapesti Hirlap,** az ország legerjedtebb és legtekintélyesebb lapja, a magyar intelligenciának nélkülözhetetlen közlönye, közel harminc éve, hogy utóttó munkát végez a magyarság érdekében. Jelzavát: Mindent a magyarságról. A ki részt venni óhajt ebben e munkában, az előfizet a Budapesti Hirlapra. Ha már most küldi valaki a jövő negyedre szóló előfizetési árt. 7 koronát, akkor ez év hátra levő idejére díjmentesen kapja a Budapesti Hirlapot.

— **Remek kivétel új felvételek jelentek meg Muraszombatról** Balkányi Ernő kiadásában. A felvételek a következők épületről és a hozzá tartozó terülről történtek: Izraelita imaház, Vasuti állomás, Piazzter. Izraelita imaház belseje. Főutca az új ev. egyház épületeivel, Delvasmegyei takarékpénztár, Dobrai szálloda, Graf Szapáry kastély. Minden kép egy teljes egészét képvisel, nem iker dolgot. Kapható Balkányi Ernő könyves papírkereskedésében Muraszombaton.

Nyilttér.*)

Tanoncznak

felvesz jó családból magyarul tudó fiut Krautzack fűszerkereskedő Körmend.

HA

még nem járta legjobban fizesse elő január hó elsejével az elismert legjobban magyar napilapot.

„AZ USZÁG-ot

Megrendelő cím: „AZ USZÁG” BUDAPEST

Egyes példányok minden újságelárúsnál kaphatók.

*) E rovatban közlöttekért a szerkesztőség felelősségét nem vállal.

Körmend—Muraszombat h. é. vasut menetrendje.

E vényes 1909 október hó 1-től.

Indulási idő	Állomások	Érkezési idő
4:44	Körmend	6:35 11:13
5:01	Nádas	6:21 10:56
5:13	Zalaháshágy-Rimánd	6:08 10:39
5:30	Zalapataka	5:59 10:16
5:46	Zala-ösvé	5:45 10:10
6:01	Pankasz	5:24 9:41
6:10	Nagyrákos	5:16 9:30
6:20	Örissenpéter	5:07 9:09
6:45	Davidháza-Kotormány	4:51 8:49
6:54	Órhodos	4:36 8:31
7:03	Sal	4:28 8:21
7:17	Péterhegy-Tökerezst.	4:17 8:07
7:28	Kerkaszabadhegy	4:08 7:57
7:40	F. Lendva-Mátyásdomb	3:50 7:46
7:50	Musznya-Vaslak	3:37 7:24
8:02	Baltány	3:23 7:08
8:13	Muraszombat	3:10 6:53
—	Budapest keleti p. u.	6:20 9:00
—	Szombathely	7:40 12:22
—	Fehérgy.	6:40 1:50

A fekete lénával aláhúzott számok az éjeli időt jelzik: este 6 óratól reggel 6 óráig.
i betű indulást, é betű érkezést jelent.

Apró hirdetés.

A muraszombati járási gazdakör ez uton is értesíti a n. é. közönséget, hogy háziipari tanfolyamán készített különféle kosarfonó munkáit u. m. ruha, posta, burgonya kosarakat, fonott székeket, virág állványokat, gyümölcs tartókat stb. seprők jutányos olesó áron árúsít.

Bérbe adó bolt.

Lendvarózsavölgy (Ganicsa) községben egy bolt helyiség, melyhez tartozik egy lakszoba, konyha, 2 kamara, istálló és pajta, téglából építve a község központján, a kápolna mellett olesó árban több évre, azonnal is bérbe adó.

Körmend Iván tulajdonos

Lendvarózsavölgy (Ganicsa), Zalamegye.

Jó házból való fiu tanoncznak felvétetik Hartner Károly fia vas-, vasárú és fűszer üzletében Muraszombaton.

Védjegy: „Horgony”

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

patika

egy régióknak bizonyult hátszer, mely már sok év óta legjobb bedorósolások bizonyult küszvényét, oszónál és megühesléseknél.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bősávarlókor óvatossá legyünk és csak olyan eredeti üvegeket fogadjunk el, mely a „Horgony” védjegyvel és a Richter gyógyszerész által dobába van csomagolva. Ára nyugaton K-30, K140 és K2-30 az ugyazólván minden gyógyszerárban kapható. — Főraktár: **Török József** gyógyszerész. Budapest. Dr. Richter gyógyszerára az „Arany oszlánhoz”, Prágában, Elizabethstrasse 5 neu.

4607/1909. tlkv.

Hirdetmény.

Kisfalva községre nézve az 1892: XXIX. t.-cz. értelmében a tenyleges birtokosok tulajdonjogának, a telekgyökonykönyvekben való bejegyzése és a telekgyökonykönyvi bejegyzések helyesbítése iránti eljárás befejeztéven és azzal a felszólalással tetetik közzé:

1. hogy mindazok, kik az 1886: XXIX. t.-cz. 15 és 17 §§-ai alapján, ide érve e §-oknak az 1889: XXXVIII. t.-cz. 5 és 6 §-aiban és az 1891: XVI. t.-cz. 15 § a) pontjában foglalt kiegészítést is, valamint az 1889: XXXVIII. t.-cz. 7 § a és az 1891: XVI. t.-cz. 15 § b) pontja alapján eszközölt bejegyzések vagy az 1886: XXIX. t.-cz. 22 §-a alapján történt törlekés érvénytelenséget kimutathatják, végböl törleszi keresetüket hat hónap alatt, vagyis az 1910. évi július hó 2-ik napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyújtsák be, mert az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után indított törleszi kereset annak a harmadik személynek, a ki idő közben nyilvánkönyvi jogot szerzett, hátrányára nem szolgálhat.

2. hogy mindazok a kik az 1886: XXIX. t.-cz. 16 és 18 §-aiban esetében, ide érve az utóbbi §-nak az 1889: XXXVIII. t.-cz. 5 és 6 §-aiban foglalt kiegészítést is, a tenyleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással éni kívánának, irásbeli ellentmondásukat hat hónap alatt vagyis 1910 évi július hó 2-ik napjáig bezárólag a telekvi hatósághoz benyújtsák, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő telte után ellentmondásuk többé figyelembe vétetni nem fog.

3. hogy mindazok, akik az 1 és 2 pontban körülírt eseteken kívül, az eljárás és az ennek folyamán történt bejegyzések által előbb nyert nyilvánkönyvi jogukat bármily arányban serte vélik, ide érve azokat is, akik a tulajdonjog arányának az 1899 évi XXXVIII. t.-cz. 16 §-a alapján történt bejegyzést szerelmesnek találják, e tekintetben felszólalással tartalmazó kérvényüket a telekvi hatóságok hat hónap alatt, vagyis 1910 évi július hó 2-ik napjáig bezárólag nyújtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmulta után az említett bejegyzéseket csak a törvény rendes útján és csak az idő közben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Egyuttal figyelmeztetnek azok a felek, a kik a kiküldöttnek eredeti okiratokat adtak át, hogy amennyiben az oklatok egyszersmind egyszerre másolatokat is eszoltak, vagy ilyeneket póllólag benyújtanak, az eredetieket a telekvi hatóságok átvehetik.

Muraszombat, 1909. december 13. A kir. járásbírósg mint tlkvi hatóság.

Aczél, kir. bíró.

5500

közj. hit. bizonyítvány orvosoktól és magánosoktól igazolja, hogy a

KAISER-féle Mell-Karamellák
három fenyővel**Köhögés**

rekedség, elnyálkasodás, hurut és gőrcsős köhögés

ellen leghibosabban használhatók.
Csomagonként 20 és 40 fillér, dobozban 60 fillérértkapható Muraszombathban Bölscs Béla
gyógyszertárban.**Magyar és vendnaptárak**
1910. évre.

Kapható: Balkányi Ernő könyv- és papirkereskedésében Muraszombath.

1908.

évi kis üstön főzött, tisztán kezelt szilva pálinka, kb. 700 liter, kisebb mennyiségben is eladó.

Gergorecz Miklós
Andorhegy, U. p. Mártonhely, Vas megye.

Minden egyes

PFÄFF varrógép

valóságának jelül az itt ábrázolt

PFÄFF
név nagy arany
betűkkel van kiírva.

Egy varrógép beszerzésénél ne figyeljünk kizárólag az árra, mert egy silányabb varrógép sokszor zavaróknak van kitéve, bizonytalanul dolgozik és esekély működésnél több költséget okoz, mint a bevásárlásnál a megtakarítás kitesz.

Ki igazán olcsón vásárolni szándékszik, válasszon egy

Pfaff varrógépetmely a legkéleltesebben van kiállítva.
A Pfaff varrógépek elősmert kitűnőségük mellett könnyű és csónés járással egy-sülve, rendkívüli tartósággal bírnak.Minden részek a legjobb nyersanyagból készülnek és legpontosabban lesznék kidolgozva.
A Pfaff varrógépek sokoldalú használatban állanak, — varrnak, foltoznak és himeznek — szállíthatnak mindenféle kivételben családok, varróknak, iparosok és gyárosok részére.

A kerületi mintarszaktár Postl János órásházában van Muraszombath, ahol a venni szándékozóknak minden további felvilágosítást szívesen adnak.

Muraszombati Mezőgazdasági Bank részv.-t.

heti befizetésen alapuló önszegélyző osztályának

XII. évtársulata 1910. január hó 2-án

működését megkezdi.

Felhívjuk a nagyérdemű közönség szíves figyelmét, hogy ezen évtársulat résztvevői minden üzletrész után hetenkint egy koronát tartoznak az intézet pénztárába befizetni, mely heti befizetések 3 év múlva 5%-os kamataival együtt a tagoknak törzsbetűik arányában kifizettetnek.

A belépő tagok minden egyes üzletrész, illetőleg beti egy korona befizetése után 150 korona kölcsönre tarthatnak igényt.

Az aláírások 1909. évi december hó 28-tól kezdve 1910. évi január hó 15 ig, hétköznapokon 9—12 óráig a bank helyiségében eszközölhetők.

Az igazgatóság.**Értesítés.****A Délvasmegyei Takarékpénztár részv.-t**
ez uton is teljes tisztelettel értesíti a nagyérdemű közönséget, hogy az üzletágaiban meghonosított**egy koronás heti betét III-ik**
évfolyama 1910. évi január hó 1-én kezdődik.

Ezen üzletág három évre alakul, tagjai betéteik után

5% kamatot

kapnak és egy-egy üzletrész után már a belépéskor 150 korona kölcsönre tarthatnak igényt.

Bővebb felvilágosítást nyújtanak a betéti üzletkönyvecskék, de ilyenmel az intézet tisztviselői szívesen szolgálnak.

Muraszombath, 1909. december 17-én.

Az igazgatóság.**KOVALD PÉTER ÉS FIA**cs. és kir. szab. kelme- és szőrmefestő, vegytisztító és gőzmosó-gyár
BUDAPEST, VII., SZÖVETSÉG-UTCZA 37. SZÁM.

megbizói kényelmét szem előtt tartva elhatározta, hogy minden tekintélyes vidéki városban képviselőtet létesít és ez által módot nyújt a nagyérdemű közönségnek arra, hogy ezeget — a csomagolás és postaköltségek mellőzésével — közvetlenül felkereshesse

VIDOR MIKSA

rőfös, rövidáru-, női-, úri-, divatáru, kosár- és játékaru üzlete

MURASZOMBATON

vette át a képviselőtet és a gyár rendes áraiban vállalja az úri-, női- és gyermeköltönyök, díszítő és butorszövetek, függönyök, kézimunkák, szőnyegek, csipke és vegáruk, szőrmék stbiek vegytisztítását és festését.

Ugyiszintén ágytollak tisztítását és fehéreműek mosását is.
A nagyérdemű közönséget biztositva kifügástan munkájáról és mindenkor méltányos árurol, szíves jóindulatába és figyelmébe ajánlja a képviselőtet és számos megbízást kér a**Kovald Péter és fia cég.**

BALKÁNYI ERNŐ

könyvnyomda. Könyvkötészet. Könyv- és papirkereskedés. Lombfürészeti cikkek árusítása.
MURASZOMBAT.

Nagyérdemű közönség!

Az év elejének megerkeztével megragadom az alkalmat, hogy kifejezzem köszönetemet nagybecsű támogatásukért; midőn ezt teszem, kérem, kegyeskedjenek továbbra is nagybecsű támogatásukkal megtisztelni.

Becsés figyelmükbe ajánlom könyv- és papirkereskedésemet, könyvnyomdámat, könyvkötészeletem, melyeket a kor viszonyaihoz rendeztem be és vele haladva, gyarapítani; minden megrendelést, mely a fentebb nevezett üzletkörhöz tartozik, a legkészségesebben, pontosan és jutányos árban teljesítek.

A nagyérdemű közönség kegyes pártfogását kéri.

Muraszombat, 1910. január hó,

mély tisztelettel

Balkányi Ernő,
tulajdonos.

„Muraszombat és Vidéke“ kiadóhivatala

Muraszombat, Balkányi Ernő könyvnyomda.

Az új év megerkeztével ismétellen bizalommal fordulunk a járás művelt közönségéhez, kérve lapunk támogatását, melyre hazánk védvidékén minden tekintetben szükség van.

Ennélfogva tisztelettel kérjük, kiknek még ezideig lapunk „Muraszombat és Vidéke“ nem jár, új előfizetéssel, kiknek jár, annak megújításával, ugyszintén az esetleges hátralékosok, annak megfizetésével megtisztelni kegyeskedjenek.

Bátrak vagyunk lapunk hirdetéseire is tisztelettel felhívni a n. é. közönség becsés figyelmét, mert a hirdetés ma oly eszköz, mely ugy a keresletre, valamint a kínálatra nélkülözhetetlen.

Lapunk előfizetési árai:

Egész évre 6 korona. Félévre 3 korona. Negyedévre 1 korona 50 fillér.
Községeknek és tanító uraknak egyszerre és előre fizetve egész évre 4 korona.

Lapunk betöltötte XXV. évfolyamát, a nagyközönség eddig sem tagadta meg pártfogását, kérjük, hogy azt jövőre fokozottabb erővel legyen meg.

Mély tisztelettel

„Muraszombat és Vidéke“
kiadóhivatala.